

İşçiler, küçük üreticiler,
öğrenciler dışarıdan
kışkırtılıyor...
Son günlerin moda
bilmececi bu.

Kim kışkırtıyor?

Yeniçeltek katliamının ardından olay yerine giden bakanlar sert bir tepkiyle karşılaşıncı, bakanlardan biri şöyle dedi:

"Siz hepiniz iyi niyetlisiniz. Ama bazı yanlış insanlar var. Bunu yanlış yere çekmek istenilenler vardır."

Derken ardından tütünçüler patladı. Aralarında kasketsiz(?) insanların bulunduğu, bölgeye galiba "dışardan" gelenlerin olduğu, yürüyüşte tabutun birden nasıl ve nereden türediyi(?) konu edildi.

Aynı günlerde, Uludağ Üniversitesi yöneticileri, öğrencilere bir duyuru yayımlayarak "dış mihraklara alet olmayın" dedi. Ankara'da emniyet müdürlerinin, uzmanların vb. katıldıkları ve "terör olayları"ni konu alan bir toplantıda, işçileri bakanlığı çevreleri, olaylara "üniversite dışından gelen bölücülerin" neden olduğu görüşünü savundular.

İşçiler dışarıdan kışkırtılıyor. Küçük üreticiler dışarıdan kışkırtılıyor. Öğrenciler dışarıdan kışkırtılıyor. Kim kışkırtıyor? Son günlerin moda bilmececi bu. Bizce yanıtı da şu:

Bu durumda Türkiye toplumunda dışarıda bir tek burjuvazi kalıyor. Eskiden "dışarıdan" dendi mi altından Moskova kışkırdı. Şimdi ne aksi raslantıdır ki Moskova'ya da burjuvazi gidip geliyor!

Tütün üreticisi fiyatları duyunca kulaklarına inanamadı

TÜTÜNCÜDEN ARTIK YETER

Ege tütün üreticisinin bu ayaklanması öteki bölgelerdeki tütün üreticilerinin ve tüm küçük üreticilerin de yaşadıkları yoğun yoksullaşmaya karşı, işçi sınıfının yanında, artık yeter dediklerini yansıttı.

Yeniçeltek'teki grizu patlamasından az sonra Ege tütün üreticisi de patladı.

Tütün fiyatlarını açıklamanın hemen hemen otuz yıldır olmuş bir geleneği vardı. Bakanlar İzmir'de tütün piyasasının açılışını yaparlardı, sonra konvoy halinde Akhisar ve öteki bölgelere dolaşır, açılış töreni Cumaovası'nda son bulurdu. Her yıl yapılan bu törenler, hükümetin gövde gösterisi ve gelecek seçimler için yatırım niteliği taşırdı. Bu yıl hükümetin gösterecek gövdesi, seçim yatırımı yapacak yüzü bile kalmadı.

Tütün alım fiyatları bu yıl ilk kez tekel genel müdürü tarafından, Ankara'da ve haftalarca gecikmeli olarak duyuruldu. Tekel genel müdürünün, Ekrem Pakdemirli adına yaptığı açıklamaya göre tütün alım fiyatlarına geçen yıla oranla %34 ile %48 arasında, yani enflasyonun çok çok gerisinde zam yapıldı. Bu fiyatın tütün üreticisine yandıracağı şiddetli tepkiyi çok iyi bilen hükümet temsilcileri ve bölgenin ANAP'lı milletvekilleri doğa olarak bölgeye gitmeye cesaret edemediler. Nitekim, açıklanan fiyatlar, Ege'de birçok yerde üreticileri ayaklandırdı. Tekel, tüccar ve ANAP binaları hedef alındı.

Akhisar'da, tekel müdürlüğü binasının önünde fiyatları öğren-

mek için bekleyen üreticilerin sayısı kısa zamanda 20 bine yükseldi. Fiyatları duyan üreticiler haklı olarak çok öfkeleniler. Tekel müdürlüğü binasının camları kırıldı. Kara ve demiryolu uzun süre trafiğe kapatıldı. Caddeler ve demiryolu ateşe verildi. Omuzlarda boş bir tabutla şehir merkezine yürümeye başlayan isyancı kalabalık, "cumhurbaşkanı istifa" "hükümet istifa", "Akhisar tekele mezar olacak" gibi sloganlar attı. Müdahale etmek isteyen polisi geri püskürterek tekele ve tüccara ait büroları tahribetti. Sandalye, masa ve dolaplar dışarı atılarak parçalandı, cam ve çerçeveler indirildi.

Tütünçünün isyanı üzerine çevre illerden bölgeye çok sayıda takviye asker getirildi. Sözde tarım üreticilerinin çıkarını savunuyor görünen DYP'nin bölgede bulunan bir milletvekili, isyancı üreticilerin eylemlerine son vererek dağılmalarnı istedi. Ancak isyancılar, "cumhurbaşkanı istifa", "çiftçi elele, piyasa iptal" sloganlarıyla milletvekilini konuşturmadılar. ANAP binalarını taşıdığı, bayraklarının yırtıldığı ayaklanma geç saatlere kadar sürdü.

Milas'ta da sayıları 5 bini bulan üreticiler İnönü Bulvarı'nı saatlerce trafiğe kapattılar. Tütünlerini satmayacaklarını, ya-

kacaklarını söylediler. Soma, Kınık, Kırkağaç, Bergama, Muğla, Denizli gibi daha birçok yerde hükümetin politikası ve düşük fiyat, üretici yığınlarca çeşitli biçimlerde aktif olarak protesto edildi.

Ertesi gün tekel eksperleri alımlara başlamak üzere Akhisar çevresindeki köylere gittiler. Jandarma desteğinde gittikleri halde yoğun protestolarla karşılaştılar. Tütün üreticileri, "ürünü müzü satmayacağız, köyü terkedin" dediler. Eksperler üreticilerin inatçı direnişi karşısında

bölgeden çekilmek zorunda kaldılar.

Bunun üzerine köylerdeki "güvenlik" önlemleri daha da artırıldı. Durum gergin olduğu birçok yere ek jandarma birlikleri gönderildi. Ege tütün bölgesi tam anlamıyla askeri ablukaya alınarak piyasa açılabilir.

Ancak olaylar piyasa açıldıktan sonra da sürdü. Mendere bölgesinde Tekeli ve Dereli köylüleri açlık grevi başlattılar, traktörlerle demiryolunu kapattılar ve tütünlerini köy meydanında yakacaklarını duyurdular.

Denizli'de de açlık grevi sürüyor. Selendi'de protesto yürüyüşü yapıldı ve 2 tütün eksperleri dövüldü.

Ayrıca tütünçünün protestosu Ege'den Marmara'ya atladı. Bursa'nın tütünçüleri de patladı. 12 Şubat'ı yas günü ilan eden tütünçüler, tütünlerini yaktılar. TZOB'yi yanlarında olmamakla suçladılar.

Tütün üreticisinin bu ayaklanması karşısında tüm burjuva partiler tütün baş fiyatının yükseltilmesini, üreticinin borçlarının ertelenmesini vb. istediler. Kayguları tütün üreticisinin açlığı, tokluğu değil, daha büyük patlamaların doğmasına engel olmak, rejimi kurtarmaktı. Çünkü bu olay yalnızca Ege tütün üreticilerinin öfkelerini yansıtmıyordu.

İşçi sınıfımız zaten uzun bir süredir bu düzene karşı tutumunu almış, kılıcını kuşanmıştı. Örneğin Yeniçeltek'te hiçbir burjuva partisinin temsilcisi yüz bulamadı.

Ege tütün üreticisinin bu ayaklanması, öteki bölgelerdeki tütün üreticilerinin ve tüm küçük üreticilerin de, yaşadıkları yoğun yoksullaşmaya karşı, işçi sınıfının yanında artık yeter dediklerini yansıttı. Egeli tütünçü, "cumhurbaşkanı istifa" diye bağırsa, artık burjuvazinin hedef alınmamış hiçbir kurumunu kalmamış demektir. Orduya, polise, parti binalarına, resmi binalara takınılan tutum da aynı yönü göstermektedir.

Emekçilerin sisteme karşı nasıl büyük bir öfke duyduğunun göstergeleri çoğalmakta ve sıklaşmaktadır. Kışıma büyük olacaktır.

Doğan Kaygusuz

Bazı sendika yöneticileri artık kesin bir seçim yapmak durumundadırlar

Sınıf militan eylem diyor

Bundan önce yaşam, işçi sınıfımızın önüne kah sınıf dayanışmasını, kah sendikal birliği, kah militan eylemi ana halka olarak çıkarmıştı. Öyle görünüyor ki 1990'ın ana halkası da sendikal demokrasi olacaktır.

Son yıllarda sosyalist ülkelerin aldığı yaralardan ve özellikle de Romanya'daki karşı-devrimden dünya ve Türkiye burjuvazisi yüz buldu. Bununla bağlı olarak bir süredir Türkiye'de de sınıf mücadelesi, bir yandan "uygar tartışma", "ulusal mutabakat" gibi mavallarla uyutulmak, öte yandan çeşitli gerici önlemlerle baskı altına alınmak isteniyor. Ancak zayıf halka Türkiye'nin, derin ve keskin sınıf çelişkilerinden kaynaklanan patlayıcı ortamında, evdeki hesap bir türlü çarşıya uymuyor.

Burjuvazi, dış Türkler edebiyatıyla şövenizmi kışkırtmak istedi. İçeride yaşayan işçilerin ve emekçilerin sorunları bu isteği gölgeledi. Teröre karşı ulusal birlik havası yaratmak istedi. Çok geçmedi, yaşam, en büyük terörün bir düzen olduğunu, kârı için işçileri diri diri gömdüğünü bir kez daha sergiledi. Uygurluğun izi yokken ve göz göre göre yapılan katliamlar tartışmaya yer bırakmazken

"uygar tartışma", sınıflar arasındaki derin uçurum her an kendini hatırlatırken "ulusal mutabakat" gibi mavallarla işçiler emekçiler için ancak mizah konusu olabilmektedir.

Öte yandan, bütün "demokratikleşme" çığırları arasında, atılan gerici adımlarda bir süredir yine bir yoğunlaşma var. Türbanın serbest bırakılması, sözleşmeli personel kararname-sinde olduğu gibi Anayasa Mahkemesi kararlarının bile hiçe sayılması, Danıştay'ın, Yargıtay'ın yetkilerinin kısıtlanmaya, siyasal görüşleri nedeniyle bazı milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmaya çalışılması, polislin solculara ikide bir ateş açması, buna karşılık şağcılarının açtıktan kayırması, Özal'a ateş eden adam, başı ağrısa hastaneye sevk edilirken cezaevlerinde ciddi hastalıklara yakalanan devrimcilerin revirlerde süründürülmeleri, siyasal sendikal nedenlerle işten çıkarmalar ve keyfi sürgünler, Muammer Ak-

soy'un vurulması, Halit Çelenk'in ölüm tehditleri alması bunların örnekleridir.

Bunlardan etkilenenler yok değil. Örneğin, güllük gülistanlık ortamlarda bile demokrat olmayan SHP'nin bazı milletvekilleri, meclis komisyonunda 142/3 konusunda çekimser oy kullanmışlar. Bunlardan, bir de, ileri adım attığında korkuya kapılan, geri adım atmak için can atan bazı sendika yöneticileri etkileniyorlar. İşçiler, emekçiler ise öylesine bir öfke içindedirler ki, bu gerici adımlara zerrece yüz vermiyorlar, hatta biraz daha öfkeleniyorlar.

İşçi eylemleri dalga dalga kabarıyor. Anadolu'nun dört bir yanından fırlıyor. İşten atılmalar, keyfi sürgünler, zorunlu tasarruf, alacakların ödenmemesi, ek zam, sözleşmeli personelin ve memur işçilerin sendikalaşması, özelleştirme, işçi sağlığı ve iş cinayetleri - işçi sınıfımız bütün bu konularda yaygın ateşine başladı.

İrili ufaklı birçok grev sürüyor. Adana'daki militan mitingden sonra, Teksif'e bağlı 100 bin işçi yemek boykotu yaptı. Çimse-İş 10 bin işçi için, Tarım-İş yine bir 10 bin işçi için grev kararı aldı. Çimse-İş 10 bin işçi için daha grev kararı aldı atacak. Belediye-İş 20 bin işçinin alacaklarını almak için eylemle-

re başladı. Daha da sıralanabilir. Ancak bunlar gerçek havayı yansıtmak açısından kuru ve cansız kalıyor. İşçi sınıfı içinde militan eylem yönünde artık engel tanımaz bir kararlılık vardır. Yeniçeltek katliamına gösterilen yaygın ve sert tepki bunu kanıtlamıştır. Toplu iş bırakma, miting, yürüyüş vb. eylemler ve militan, sonuç alıcı eylem önerileri ortalığı sarmıştır.

Bir yanda, zaten gölgesinden korkan bazı sendika yöneticilerinin son sıralarda yoğunlaşan gerici önlemlerden hemen etkilenivermeleri, öte yanda, işçi sınıfı içinde militan eylem yönünde engel tanımaz kararlılığın artan basıncı. Bu durumun hoş bir sonucu oluyor. Söz konusu sendika yöneticileri geriye doğru adım atınca işçinin şamarıyla karşılaşiyor. Böylece sendikal demokrasi sorunu gündemin birinci sırasına ve hızla, radikal olarak çözülmeye aday bir madde olarak oturuyor.

Bundan önce yaşam, işçi sınıfımızın önüne kah sınıf dayanışmasını, kah sendikal birliği, kah militan eylemi ana halka olarak çıkarmıştı. Öyle görünüyor ki 1990'ın ana halkası da sendikal demokrasi olacaktır. Yanlış anlaşılmasın. Ana halka, öteki halkaların olmadığı anlamına gelmez, tam tersine

tüm zincirin nereden yakalanacağını anlatır. Yani militan eylem de, sendikal birlik de, sınıf dayanışması da yine gündemdedir. Ama artık onların önünü açmak için de sendikal demokrasiyi işletmek gerekmektedir ve zaten gelişmeler de bu yöndedir.

PTT toplu sözleşmesi nedeniyle Haber-İş karşıtı. Kristal-İş merkeziyle eylemci şubeler arasında çekişme sürüyor. GAP'ta Bes-İş'i işçiler ele geçirince sendikanın yetkisi elinden alındı ama sendikayı emekli polislerin elinden koparıp alan işçiler bu sorunu da çözmeye kararlıdır. Adana Tekgıda-İş'te sendikal demokrasi konusunda tuttuğunu koparan mücadeleye parlak bir örnek yaşandı. Bursa'da Tofaş işçileri Türk Metal bölge yöneticilerine ter döktürüyorlar. Adana mitinginin de gösterdiği gibi, "Türk" Harb-İş yönetiminin ulusçuluğunu artık tapan yok. Teksif şimdilik yemek boykotu, sakal bırakma vb. tür eylemlerle idare-i maslahat yapıyor, ama taban zorluyor, bu durakta daha ne kadar durabilecek? Belediye-İş 20 bin işçi adına şimdilik 70 yöneticisiyle Ankara'da dolaşıyor. Yakında sıra bizzat 20 bin işçinin dolaşmasına gelecek. Yeniçeltek'te iş güvenliğinin olmayışını birkaç dilekçeyle protesto ederek sorunu geçiştir-

miş olan sendikacı dayağı yedi. Yeniçeltek katliamının ardından bazı sendikalar, İstanbul'daki ve çeşitli endüstri merkezlerindeki bütün sendika şubeleri iş güvenliği konusunda ciddi, sonuç alıcı, militan eylem için Türk-İş genel merkezine ciddi ısrarda bulunuyorlar.

Sendikal demokrasi konusu, sınıf mücadelesinin, demokrasi mücadelesinin önünde daha fazla engel olamaz, sınıf mücadelesi de durdurulamaz. Söz konusu sendika yöneticileri artık kesin seçim yapmak durumundadırlar. Gerici rüzgarlardan etkilendikleri ve sınıfın ilerici iradesini engelledikleri ölçüde, ezilip gideceklerdir.

Son sıralarda Şükran Ketenci'nin Türk-İş ile, sözcüğün tam anlamıyla uğraşması boşuna değildir. Deneyimli bir işçi haberleri yazarı olarak Ketenci, "tehlike"yi yakından görmekte ve bunun işaretini vermektedir. Aynı zamanda da, şu sıralarda DISK'in açılması söz konusu olursa diye, bölücülük tohumları ekmeyi ihmal etmemektedir.

İşçi sınıfımız yıllardır ısrarla sürdürdüğü tutumu, Adana mitinginde bir kez daha dile getirmiştir:

Devrimci Türk-İş'i yaratacağız!

DISK'i Türk-İş'te yaşatacağız!
Münire Tekin

Alevi toplumu bugün gericiilik ve onun devleti karşısında dağınık bir durumdadır

Toparlanmayı sağlayacak bir kurul gerek

Bu kurul düşünsel konularda Hacı Bektaş'a sadık kalmak koşuluyla tam yetkili olmalıdır. Hacı Bektaş'ın felsefi özünü ve devrimci yapısına sadık kişilerden oluşacak böyle bir kurul hem Aleviliğe, hem sömürden, kula kulluktan kurtulmuş bir Türkiye'nin yaratılmasına ölçülemez bir katkı yapar.

Tarih boyunca egemen sınıflar Alevileri keserek onlarla başetmeyi çok denediler. Ama bu yoldan Alevileri ve Aleviliği yok edemediler. O, ezilen sınıfların mücadele bayrağı oldu ve gericiliğe, haksızlığa, baskıya karşı, haklılık, doğruluk ve geleceğin temsilcisi oldu. Tarih boyunca elden ele devredildi. Derin, köklü bir inanç sistemini, koca bir toplumu kesmekle bitiremeyen egemen sınıflar onu sulandırmayı da denediler.

Bugünkü Türkiye burjuvazisi, tarihten ders çıkarmış, oldukça deneyimli bir sınıftır. Tarihten şunu öğrenmiştir ki, ne ezilen sınıfları kesmekle bitirebilir, ne de onları kesmekle koca bir inanç sistemini yok edebilir. Bu

yüzden bugün egemen sınıf, ağırlığıyla Aleviliği sulandırmaya, sahip çıkar görünümünde dine, Türkçülüğe çekmeye, sufizmden, dine ve baskıya başkaldırıcı yanlarından arındırmaya çalışıyor. Böylelikle Aleviliğin tarih boyunca oynadığı ilerici-devrimci rolü budamaya, onu basit bir dinsel mezhep derecesine düşürmeye çalışıyor.

Öte yandan genç kuşak Alevi devrimcilerde de bilgisizlikten ve devrimci hareketin yanlış yaklaşımlarından kaynaklanan, gereksiz bir küçümseme, Alevilikten utanma eğilimi var. Bu kendi güzel geleneğine ve şanlı tarihine sırt dönme, kendi kendini köksüz bırakma anlamına gelen tutum sonuçta hem Alevili-

ğe hem içinde yer aldıkları devrimci harekete zarar veriyor.

Ayrıca, özellikle yaşlı kuşak Alevilerde, yüzyılların deneyiminin ürünü olarak ortaya çıkan, konu gündeme gelirse yine kesileceğiz kuşukları da bugün yersizdir. Bugün tüm işçi ve emekçi yığınların yaşadıkları haksızlıklarla birlikte Alevilerin yaşadıkları haksızlıklara son verebilme fırsatı vardır. İşçi sınıfı böyle bir kavgaya hazırlanmaktadır. Bu kavgada güçleri birleştirebilme oranında başarı şansı da yükselecektir.

Burjuvazinin Aleviliği budayarak, bir dinsel mezhep düzeyine indirerek onu kabullenme hesapları Alevi toplumun bugünkü dağınıklığa çözüm getirilmezse Alevi toplum bu yeni tuzaklardan yaralanarak çıkar. Bu tehlikelere karşı R.Yürükoğlu, yeni yayınlanan *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır* adlı kitabında, Alevi topluluğun, Hacı Bektaş Veli'nin devrimci görüşleri doğrultusunda toparlanması için çok yerinde bir öneri getiriyor.

Şöyle diyor:

"Alevi toplumu bugün dedeliğin etkisinin azalmasıyla gericiilik ve onun devleti karşısında dağınık bir durumdadır. Buna getirilecek önlem, tüm istemlerimiz arasında önem sırasında birincidir. Bu dağınıklığa çözümümüz ancak Alevi toplumu getirebilir ama biz de bu konuda düşündüğümüzü söyleyebilir, önerimizi sunabiliriz.

"Önerimiz şudur: Alevi toplumunu özünü, Hacı Bektaş düşüncesiyle uygun bir zeminde geliştirebilecek bir kurul oluşturulmalıdır. Yıl içinde belli aralarla Hacı Bektaş'ta toplanacak bu kurulda, her biri bir ocağı temsilen gelen 12 üye, Bektaşiliğin düşünsel kaynaklarını hakkıyla bilen bilim adamları, Alevi özünü dinsel olarak ünlü halk ozanları, Hacı Bektaş soyu Çelebilerin başıyla birlikte yer almalıdır. Bu kurul düşünsel ve örgütsel konularda, Hacı Bektaş'a sadık kalmak koşuluyla tam yetkili olmalıdır. Hacı Bektaş'ın felsefi özünü ve devrimci yapısına sadık kişilerden oluşacak böyle bir kurul hem Aleviliğe,

hem sömürden, kula kulluktan kurtulmuş bir Türkiye'nin yaratılmasına ölçülemez bir katkı yapar." (R.Yürükoğlu, *Okunacak En Büyük Kitap İnsandır*, Alev Yayınları, İstanbul, s.303-304)

İslam dünyasındaki hareketliliğin Türkiye'deki etkileri de gözönünde bulundurulduğunda, Alevi halkı yine hain tuzakların beklediği ortadadır. Dine, Türkçülüğe, kabulcülüğe vb. doğru çekiştirmeler hem Aleviliğin düşünce sistemini bozucu etki yapmaktadır, hem de örgütsüz, dağınık bir toplum içinde başı bozuk tartışmalar yaratarak bölünme, parçalanma gibi tehlikeleri gündeme getirmektedir.

Hem Alevi halkın ve Aleviliğin bu tehlikelerden korunması, hem de ezilen sınıf ve tabakaların mücadele birliğinin sağlanması açısından böyle bir kurul oluşturulmasının önemi çok büyüktür. Bu konuda üstüne görev düşenler zaman geçirmeden göreve sahip çıkmalı ve gerekeni yapmalıdırlar.

Aliye Gökşun

Bin yıllık yürüyüş

Onlar taşırken Hak'kı Sırta semerleri gibi Biz halkı taşıdık hey dost Yüz yıllara, bin yıllara.

Onlar halife ordusu Onlar sultanın tuğrası Onlar afyon, efsun ve kin Onlar zulüm onlar kandi.

Onlara başkaldıranlar Kerbelâ'da Karaburun'da Toprağı sulayan kanlar Bizler idik, bizler idik.

Hakkın kelâmın doğuran, Halkın kavgasının yoğuran Dünya malında ortaklık Erkte halklık buyuran bizdik.

Toprağa düşen kanı Alnına tülbenet gibi saran Kızılırmağa adını koyan Bizdik hey dost, Kızılbaşlık.

Güzellikleri yaratan, Bugün hayatı ışıtan Yine biziz dost. Alın kızılyıldızlı başız, Devrimciyiz hey dost biziz.

M.Köklü

ÇIKTI

OKUNACAK EN BÜYÜK KİTAP İNSANDIR

TARİHTE VE GÜNÜMÜZDE ALEVİLİK

R. Yürükoğlu

"Alevilik tarihimizde ezilmişlerin savaş bayrağı olmuş, halkın içinden gelen direnme-ayaklanma duygularını dile getirmeye başı çekmiştir. Dahası, Türkiye'de bugün 20 milyona yakın Alevi, egemen güçlerden gelen yoğun baskı, eziyet ve zorbalık altında yaşamaktadır."

İsteme adresi:

Alev Yayınları, Piyerloti Caddesi 17/4-C, Çemberlitaş, İstanbul, Tel: 5168464

(Toplu isteklerde indirim yapılır)

Uğur Mumcu Marksizmi ölümden "kurtardı"!

Kurtarılmaya muhtaç olanlar kurtarıcı maskesi takıyorlar

Uğur Mumcu, Marksizmi "kurtarmak" görüntüsü ardında, gerçekte Gorbaçov'un ihanet çizgisini kurtarmaya ve aynı zamanda da, "öldü bitti" diyerek bir türlü öldürülüp bitirilemeyen Marksizmi, devrimci özünden ayırarak, başka bir yoldan kendisi öldürmeye çabalyor.

Bilindiği gibi, uzunca bir süredir, tüm dünyada ve Türkiye'de burjuva basın, "Marksizm-Leninizm öldü" diye çılgınlık atıyordu. Geçenlerde Uğur Mumcu, Marksizmi "kurtardı". "Çöken nedir" başlıklı yazısında, *Cumhuriyet* yazarı Mumcu şöyle demiş:

"Demokratik sosyalizm, en büyük çelişmesini Leninizmle yaşamıştır.

"Sovyet Marksizmi, sınıf savaşlarının zorunlu olarak 'proletarya diktatörlüğü' getireceği, bu diktatörlüğün işçi sınıfının 'öncü partisi' eliyle kurulacağı, proletarya diktatörlüğünün de sınıfların yok olacağı bir aşamaya kadar sürdüreceği görüşlerine dayanır.

"Bu açıdan 'Marksizm' ile 'Leninizmi' birbirinden ayırt etmek gerekir.

"Marksizm bir kuramdır; Leninizm ise bir devlet modeli.

"Marksizmin getirdiği en önemli görüşlerden biri 'artı değer' kuramıdır.

"Bu açıdan bakarsanız, 'Marksizm öldü ölüyor, bitti, bitiyor' gibi yargılara katılmak güçtür. Kapitalist sömürü sürdüğüçe Marksizm de yaşayacaktır.

"Marksizm ile Leninizmi birbirinden ayırmadan yaşanan olayları yorumlamaya kalkarsak yanıtıcı sonuçlarla karşılaşırız.

"Duvarların yıkılması, resmi ideolojilerin terkedilmesi ve çoğulculuğa doğru adımlar atılması 'Marksizmin iflasi' değil totaliter

sistemlerin çöküşüdür.

"Günümüzde proletarya diktatörlüklerini yıkan düşünce dinamiklerinin adı insan haklarıdır.

"Gorbaçov, bu gerçeği görerek Sovyet Marksizmini Leninizmden soyutlamaya çalışıyor.

"Sosyalizmde özgürlükçü ve demokratik çözümler, 2.Enternasyonal'den bu yana insanlığın gündemindedir...

"Çöken ve yıkılan, Marksizm değil Leninizmdir." (*Cumhuriyet*, 8 Şubat 1990)

Görüldüğü gibi, proletarya diktatörlüğü Marksizmden koparıp Leninizme eşitleniyor ve demokratise ters gösteriliyor. Çöken, proletarya diktatörlüğü ve Leninizmdir deniyor. Marksizm "kurtarıyor" ve Gorbaçov da Marksist ilan ediliyor.

Bir kez, proletarya diktatörlüğü Marksizmin belirleyici bir özelliğidir. Bunu Marks'ın kendi ağzından aktaralım:

"Modern toplumda sınıfların varlığı ya da aralarındaki savaşımı benim keşfettiğim söyleyemez. Benden çok önce, burjuva tarihçiler bu sınıf savaşımının gelişimini

ve burjuva ekonomistler de sınıfların ekonomik anatomisini tanımlamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım şunları kanıtlamaktır:

"1. Sınıfların varlığının, yalnızca, üretimin gelişmeindeki özgül tarihsel dönemlerle bağlı olduğu.

"Sınıf savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne götürdüğü.

"3. Bu diktatörlüğün kendisinin, yalnızca, tüm sınıfların yok edilmesine ve sınıfsız bir topluma geçişini oluşturduğu." (Marks, "Weydemeyer'e 5 Mart 1852 tarihli mektup", Marks-Engels, *Seçme Yazışmalar*, İngilizce basım, s.69)

Uğur Mumcu, 2. Enternasyonal'den sözettiğine göre, Marks'ın bu görüşlerinden de haberdar olsa gerek. Çünkü bu görüşler, 2.Enternasyonal'de çok tartışılmış ve dönek 2.Enternasyonal'in yalnızca Leninizme değil, Marksizme de karşı olduğu ta o tartışmaların sonunda noktalanmıştır.

İkincisi, günümüzde proletarya diktatörlüklerinin çöküşüne gelince. Ortada gerçekten bir çöküş vardır, ama ne, nasıl, neden ve kimler tarafından çökertiliyor, bunlara doğru yanıt vermek gerekir.

Günümüzde çökmekte olan proletarya diktatörlükleri, bürokratik deformasyondan tanınmaz duruma gelmiş, bürokrasinin proletarya üzerinde diktatörlüğü biçimini almış devletlerdir. Bunların demokratik olamayışı da, çöküşü de bu çarpıklıkla bağlıdır. Gerçekte ve aynı zamanda Marksizm-Leninizme göre, proletarya diktatörlüğü ancak aktif yığın demokrasisiyle yaşayıp çiçek açabilir. Bu demokrasi ise Uğur Mumcu gibi sol liberallerin ya da arabesk sosyal demokratların tüylerini diken diken edecek derecede demokratik niteliktedir.

Bu devletleri günümüzde çökmekte olan çizgi, ilginçtir, çöktürdüğü devletin diktatörlüğü olduğunu söylemiyor. Çünkü, gelişmesi Lenin'in ölümünden sonra başlayan, Stalin'in ölümüyle hızlanarak süren ve günümüzde sosyal demokrat Gorbi gibi hilkat garibesi bir ürün veren oportünist çizgi, Marksizmin doğrularına çoktan sırt çevirmiş ve proletarya diktatörlüğünün ta 1930'larda kalktığını söylemiştir. Böyle bir anlayışla yaklaşınca da, proletarya diktatörlüğünü çöküntüye sürüklemiştir.

Ne Marksizmin, ne de Leninizmin "kurtarılmaya" ihtiyacı yoktur. Çöken Marksizm-Leninizm değil, ona sırt çeviren, çevirdikçe sorunlarla başedemeyip burjuvaziye yönelen ihanet çizgisidir. Nitekim, Uğur Mumcu, Marksizmi "kurtarmak" görüntüsünü ardında, gerçekte bu çizgiyi kurtarmaya çalışıyor. Bu çizgiyi Marksist ilan ediyor. Böylece aynı zamanda da, "öldü bitti" diyerek bir türlü öldürülüp bitirilemeyen Marksizmi, devrimci özünden ayırarak, başka bir yoldan kendisi öldürmeye çabalamış oluyor.

Cumhuriyet yazarı Uğur Mumcu'nun Marksizme karşı mücadeleyi, böyle Marksizmi "kurtarmak" görüntüsü ardında yürütmek zorunda kalması, emperyalizmin Türkiye gibi zayıf halkalarında işçi ve emekçi yığınları aldatmaya çabalamak için Marksist geçinmek gerekliliğindedir. Ama ne "ak-silik" ki, bu ülkelerde yakıcı ihtiyaç, Marksist geçinenlere değil, Marksizmin ta kendisindedir. Bu nedenle, Uğur Mumcu gibiler, istedikleri kadar Marksist geçinsinler, boşluğu dolduramazlar.

Zekiye Dağlar

Yeniçeltek katliamı yalnızca Yeniçeltek işçileri değil, tüm işçi sınıfı ve emekçiler arasında düzene öfkeyle karşılandı

“İşçilerin katili sömürü düzenidir”

Biliyoruz, temel yasası kâr olan kapitalizm işçi sağlığı ve iş güvenliğine doğası gereği yeterli önemi hiçbir zaman veremez. Ama işçi kendi mücadelesiyle bugünkünden çok daha ileri önlemler alınmasını dayatabilir, dayatmalıdır. Yeter artık! Bütün işkollarında, küçük büyük bütün işyerlerinde somut önlemler alınması sağlanmalıdır. Bu en basit yaşama hakkı bilek gücüyle koparılmalıdır. Bu hakkı veremiyorsa yıkılsın bu düzen!

Merzifon'daki Yeniçeltek Kömür İşletmesi'nde 8 Şubat akşamı meydana gelen grizu patlamasında 66 işçi hayatını kaybetti. Patlamanın uzağında yer alan 8 işçinin cesetleri ikinci gün çıkarıldı. 58 işçinin cesetleri ise madenin 340 metre derinliğinde kapalı kaldı.

Hiçbir iş ve can güvenliğinin olmadığı madenlerde, yıllardır ardarda grizu patlamalarından, çökmelerden, hatta 1979 yılının Eylül ayında olduğu gibi sel baskınlarından binlerce işçi ölüyor. Kapitalizmin kâr hırsıyla dönen çarkları, işçileri de öğütüyor.

Bir hafta önce, Türkiye Taş Kömürü İşletmesi'ne bağlı Amasya maden ocağında aynı nedenden ötürü 5 işçi hayatını kaybetti. Yine bir hafta önce, 66 işçiye mezar olan madende zehirlenen 5 işçi hastahaneye kaldırıldı. İşveren, “bu zehirlenme değildir, bunlar sarhoştur” diyerek olayı kapatmaya çalıştı. Ama işçiler Merzifon Devlet Hastanesi'nden “karbondioksit zehirlenmesi” raporu alarak savcılığa suç duyurusunda bulundular. Olaydan 12 saat önce de 243 no'lu ocakta gazın yükseldiğini işçiler işletmeye bildirdiler. Hatta gaz yükselmesinden dolayı işbaşı yapmak istemedikleri halde zorla, tehditle madene indirildiler. Bu arada işletmenin “tehlike yoktur” diye işçileri madene sokan yöneticileri, Polonya'dan getirilmiş olan malzemeleri dışarıya çıkartmayı ihmal etmediler.

Katliam çok şiddetli öfke uyandırdı. Madeni kurtarmak için işletmenin hava bacalarının kapatılması ve beton baraj kurulması halkın öfkesini en yüksek düzeye çıkardı. Bu içeride yaşama olanağı bulunan işçiler varsa onları da bilerek öldürmek demektir. Ayaklanan halk karşısında tüm çevreye asker yığıldı. İşletme yöneticile-

Sendikası şube başkanı Necmettin Bilican da işçiler tarafından dövüldü.

SHP genel sekreteri Deniz Baykal araştırmasını yapıp döndükten sonra şaşırılmış bir şekilde gazetecilere şunları söyledi:

“Maden ocağı şirketinin yönetim kurulunda madencilikten, işletmecilikten anlayan tek kişi yok. Şirkete ortak belediyeler bir yana atılmış, üyeliğe seçim yitirmiş ANAP belediye başkanı, emekli albay, seçim yitirmiş milletvekilleri bu iktidar tarafından alınmış.

“İşletme müdürü Süleymanlı, tarikatçı. Faciadan sonra, ‘takdir-i ilahi, mukadderat’ dediğini yörede herkes biliyor.” (Cumhuriyet, 11 Şubat 1990)

Baykal'ın açıklaması bir gerçeği daha sergiliyor. İşçilerin canını düşünmeyen devlet, çoğu

Alevi olan Yeniçeltek madencilerinin başına Süleymanlı bir tarikatçı atmayı düşünmüştür.

Olay olduktan sonra devletin ulufe dağıtması, üç yetkilinin tutuklanması, burjuva basın duygu sömürüsü yaparak yardım kampanyası açması ve burjuva partilerinden yöneticilerin geçmiş olsun ziyaretleri yapması hiçbir şey yazmaz. Yazmadığı da görüldü.

Cumhuriyet'in kibarca belirttiği gibi, Deniz Baykal dahil, “her gelen olumsuz karşılandı”. “Olumsuz karşılanma” da ne söz, açıkça kovuldu, yuhlandı, hatta bazıları yakayı zor kurtardı. İki bakan kalabalığım, “defolun gidin, sizi istemiyoruz, bizi enayi yerine koymayın, hesabını soracağız” diye bağırışları arasında kendilerini güçlülükle arabaya attılar.

Yeniçeltek işçileri sorunun

yalnızca şu ya da bu hükümet, şu ya da bu burjuva partisi, şu ya da bu müdürle kısıtlı olmadığını, düzen sorunu olduğunu çok iyi bilirler. Çünkü onlar 1980 öncesinde işyeri konseyleri kurmuşlar, madenin yönetimini, kömür üretimini ve çevredeki halka ucuz dağıtımını kendi ellerine almışlar, bir anlamda yeni bir düzenin filizlerini yaşatmışlardır. Bu konseyler iş güvenliğinden de doğrudan sorumluydu ve gerekirse üretimi durdurabiliyordu. Birçok işçi bu yüzden mahkum edildi, işkence gördü, işinden oldu. İşçiler tutuklandılar ama bilinçleri özgür kaldı. Nitekim giden “yabancı” ziyaretçileri, Yeniçeltek işçileri, yine “işçilerin katili sömürü düzenidir” pankartıyla karşıladılar.

Yeniçeltek katliamı yalnızca Yeniçeltek işçileri değil, tüm işçi sınıfı ve emekçiler arasında düzene öfkeyle karşılandı. Saygı

duruşu, madenlere inmeme, miting, çeşitli yemek boykotları, izinsiz gösteri yürüyüşleri yapıldı. Ama yetmez, ne yapılsa yetmez. Dün Zonguldak, bugün Yeniçeltek, yarın Soma, Dün Kumkapı, bugün Petkim, yarın Kazlı.

Biliyoruz, temel yasası kâr olan kapitalizm işçi sağlığı ve iş güvenliğine doğası gereği yeterli önemi hiçbir zaman veremez. Ama işçi kendi mücadelesiyle bugünkünden çok daha ileri önlemler alınmasını dayatabilir, dayatmalıdır. Yeter artık! Bütün işkollarında, küçük büyük bütün işyerlerinde somut önlemler alınması sağlanmalıdır. Bu en basit yaşama hakkı bilek gücüyle koparılmalıdır. Bu hakkı veremiyorsa bu düzen yıkılmalıdır.

Doğan Kaygusuz

İstanbul Belediyeleri İşçileri İşçi Komiteleri Yürütme Kurulu'nun çağrısı:

Katillerden hesap soracağız

İşçiler, emekçiler, Gün geçmiyor ki ülkemizde iş cinayetlerine bir yenis eklenmesin. Daha dün Levent'te 12, Kumkapı'da 16 işçi arkadaşımız işyerlerinde yanarak hayatlarını yitirmişlerdi. Her gün ülkemizde işlenen bu iş cinayetlerine bugün bir yenis daha eklendi.

Merzifon'da Yeniçeltek kömür işletmelerinde çalışan 66 işçi kardeşimiz daha katledildi. Katledildi diyoruz, çünkü bu iş kazası değildir. Bu da aynı diğerleri gibi toplu bir cinayettir.

Ülkemizdeki tüm bu cinayetler, sermayenin (kapitalizmin) işçilere, emekçilere para maktanelerinden başka bir gözle bakmadığının, işçileri, emekçileri insan yerine koymadığının açık bir göstergesidir. İşte bu nedenle bu cinayetler, işgücünü daha ucuza mal edebilmek ve dolayısıyla kârlarına kâr katabilmek için işyerlerinde alınması gereken en doğal önlemleri bile almayan, işverenlerin işlediği ne ilk ne de son cinayettir. Çünkü bunlar varlıklarını bu cinayetlere borçlu olan kan emicilerdir.

Arkadaşlar, Biz işçiler ve emekçiler olarak, ülkemizde işlenen bu cinayetlere daha fazla seyirci kalmamalıyız. Sıra bize ne zaman gelecek diye beklememeliyiz. Bu nedenle ülkemizi ucuz emek cennetine çevirmekle övünen, işçi sınıfımızın ekonomik ve demokratik haklarını zorbaca gaspeden, ülke kaynaklarımızı yerli ve yabancı para babalarına peşkeş çeken ve insan hayatını hiçe sayan bu anlayışa tepkimizi göstermeliyiz. Bu tepkimizi, gücünü örgütlülüğünden alan bir sınıf olarak, komitelerimiz, temsilcilerimiz ve sendikalarımızla, yani topyekün sendikal örgütümüz ve sendikal birliğimizle en sert bir şekilde ortaya koymalıyız, koymalıyız ki bu cinayetler bir daha yaşanmasın. Bu inanç ve kararlılıkla tüm iş cinayetlerini nefretle kınıyor, işçi sınıfımızı katliamların sorumlularından hesap sormaya çağırıyoruz.

İş cinayetlerine son
Yeni Çeltekler istemiyoruz
Katillerden hesap soracağız
Haydi işçiler genel greve
İstanbul Belediyeleri İşçileri İşçi Komiteleri Yürütme Kurulu

10 Şubat'ta Belediye-İş Beyoğlu ve Eminönü şubelerinin düzenlediği, İstanbul belediyeleri işyeri temsilcilerinin ve işçi komisyonlarının tümünün katıldığı, işçi sağlığı — iş güvenliğini ve Yeniçeltek katliamına karşı eylem önerilerini konu alan bir panel yapıldı.

Panelin birinci bölümünde İşçi Sağlığı Derneği başkanı Dr. Metin Benol konuştu. İkinci bölümde ana konuşmayı Belediye-İş Beyoğlu şube sekreteri İlyas Güven yaptı. İlyas Güven'in konuşmasını veriyoruz.

Gerçek suçluyu sanık sandalyesine oturtacağız

Değerli arkadaşlarım, Her gün her saat Türkiye'nin her yanında yaşanan, iş kazası denen cinayetlerden birisi daha yaşandı. 67 insan, 67 can kardeşimiz diri diri gömüldü. Bu cinayet karşısında sessiz kalmak, acıyı içimize gömmek, ölümlerimize sahip çıkmamak, kendi ölüm fermanımızı imzalamak demektir. Sınıfımızın üyelerinin herbirinin karşılaştığı sorunlar, diğer kardeşlerimizin de karşılaştığı sorunlardır. Artık bu cinayetlere dur demenin zamanı gelmedi mi? Parababalarının daha çok kâr uğruna

canımızla oynamasına dur demenin zamanı gelmedi mi? Hiçbir güvenliği olmayan, hiçbir sağlık kuralına uymayan işyerlerinde çalışmayacağımızı, dost düşman herkese ilan etmenin zamanı gelmedi mi?

Cinayete suçlu aranıyor. Belki bir mühendis, bir teknik eleman, bir ustabaşı ya da postabaşı işçi suçlu ilan edilecek ve yargılanacak. Olay geçirtilmeye çalışılacak. Oysa gerçek suçlular bellidir. Gerçek suçluyu biz işçiler suçlu sandalyesine oturtmak zorundayız.

Gerçek suçlu, gözünü kâr

hırsı bürümüş işverenlerdir. İşçiye hayvan kadar saygı göstermeyen işverenlerdir. Hiçbir iş güvenliği tedbiri almayan işverenlerdir. Ve onların arkasındaki siyasi iktidar ve devlet güçleridir. İşçinin örgütlenme ve mücadele hakkını elinden alan anayasayı ve yasaları hazırlayanlardır. Onları uygulayanlardır. Bir bütün olarak kapitalist düzendir. Ve o düzeni savunan bütün kurumlardır.

Bu düzen, bu yapı ayakta durdukça daha çok iş kazası, iş cinayeti yaşanacaktır. Biz işçiler, bizi kuru ekmeğe muhtaç eden,

her an ölümle yüz yüze getirenlere anlayacakları dilden cevap vermeliyiz. Bunu yapacak güçteyiz. Engeller kimden gelirse gelsin o engelleri yıkabiliriz. Bunu başarabilecek kararlılıkta.

Şimdi bu toplantı bu yolda kararlılığımızı dile getirmelidir. Düşmanlarımız da, dost yüzlü düşmanlarımız da, işçi sınıfı içinde parabalaları gibi düşünen sözde sendika yöneticileri de hak ettiklerini bulmalıdırlar. Sizlerle birlikte bu yönde karar oluşturacak ve uygulayacağız. Haklı olduğumuz yolda hiç kimse bizi engelleyemez.

Fırtına çağırır çılgınlık

Ah söylemesi zor
340 metre derinlikte
Bir mezar
Başucunda
66 ölü yazar

Saçları
Salkım saçak söğüt
Gözleri
Babadan kalma kömür
Çılgılığı
Dağları aşar
İner yüreğimden vurur
-Babamı isterim
-Babamı verin bana

Ağlama yavrum
Ağlama güzelim
Dökme gözyaşını madene
Zehirlenir

16 Şubat 1990
Ozan Öncü

Bu sayımızda, Mercan Köklü'nün hazırladığı verisel döküm ve değerlendirme yazısının dördüncü bölümünü yayınlıyoruz.

Romanya karşı-devriminin gerçekleştiği Aralık 1989'dan bu yana geçen iki aylık kısa süre, Romanya karşı-devriminin ipliğini pazara çıkarmaya yetti. Bütün yalanlar birer birer ortalağa saçıldı. Batıcısıyla, Gorbaçofçusuyla karşı-devrimcilerin, işçi düşmanı görüş ve tutumları, "uluslararası bağlantıları" ola-bildiğince açıklıkla ortaya çıktı. Yayınladıkları siyasal programlardan, kararname ve yasalardan, haykırıklı sloganlardan, verdikleri demeçlerden, neyi temsil ettikleri iyice belli oldu.

Bu arada, çeşitli siyasal gelişmeler ve karşı-devrimcilerin ağlaşmaları, Romanya işçi sınıfının karşı-devrime şiddetli bir direnç içinde olduğunu, yer yer sokağa dökülerek tutumunu sergilediğini, RKP'nin ise, hiç de ileri sürüldüğü gibi "iş bitmiş"(!) bir örgüt olmadığını gösterdi.

Romanya karşı-devriminin şu anda içinde bulunduğu ortamla ilgili değerlendirmemize geçmeden önce, karşı-devrimin yalanlarının, en son bazı gelişmeleri de içerecek biçimde derli toplu bir dökümü yapmak, (bundan önce bu yalanların bazılarına yeri geldikçe değinmiştik, burada yeni bilgilerin de ışığında kapsamlı bir döküm yapacağız -I.G.) sonra sırasıyla karşı-devrimcilerin görüş ve tutumlarını ele alarak sergilemek, Batıcı-Gorbaçofçu işbirliği içinde hazırlanan bir karşı-devrimin neler üretebileceğini göstermek açısından öğretici ve yararlı olacaktır.

"Temeşvar'da katliam" ve "60 bin ölü" yalanı ve gerçek!

"Temeşvar katliamı" konusu, Romanya karşı-devriminin başlangıç şifresi gibi birşeydir. Son bilgiler bu konuda savrulan yalanları iyice ortaya çıkardı. Bu nedenle, bazı tekrarlar pahasına konuya eğilmeden edemeyeceğiz.

Karşı-devrimci darbelerinin, çok sıkıntılı ve özverili geçen yıllar nedeniyle oldukça huzursuz olan Romanya halkını, RKP'ye ve Çavuşesku yönetimine karşı sokaklara dökülebilmek ve kendi melun amaçlarında figüran gibi kullanılabilmek amacıyla 17 Aralık'tan itibaren yaydıkları yalan haberlerin başında, "Temeşvar kentinde Çavuşesku'ya sadık güçlerin katliam yaptığı" geliyordu. Bu, darbenin kod işaretiydi.

"Temeşvar'da katliam" yaygarasını, Doğu Alman haber ajansı ADN kopardı. ADN, 20 Aralık 1989'da geçtiği bir haberde, kentte içinden 4630 ceset çıkartılan bir toplu mezarın bulunduğunu dünyaya "duyurdu". (Ayrıntılı değerlendirme için bakınız: *İşçinin Gazetesi*, sayı:4, s.9)

Haberin üstüne mal bulmuş mağribi gibi atlayan emperyalist basın, bu haberin uydurma haber olduğunu daha ilk günden bilse bile, bu durumu o gün için fazla deşmek istemedi, çünkü emperyalizmin o günkü çıkarları, bu yalanı gerektiriyordu.

Ama Çavuşesku öldürülüp de, Gorbaçofçular, karşı-devrimin erk yapısı içinde Batıcılara fazla yer vermeye yanaşmayınca, konu Batı basınına "araştırılmaya", "Temeşvar'da katliam"ın yalan olduğuna ilişkin kanıtlar "bulunmaya" başlandı. Kartlar masaya saçıldı. Bugüne kadar ortaya çıkan verilere göre, Temeşvar'da, 17 Aralık'la yılbaşı arasındaki bütün çarpışmalar boyunca ölenlerin tamamı 71 kişidir. (*The Independent on Sunday*, 4 Şubat 1990)

Bunun yanı sıra, "katliam" a kanıt(!) olarak Batılı gazetecilere gösterilen 18 cesedin, "katli-

amda, hem de işkence yapılarak öldürülmüş olduğu" haberinin sahtekarlık olduğu ortaya çıktı. Batı Almanya'nın RTL Plus özel televizyon istasyonu, Temeşvar'da Sekuritate tarafından öldürüldüğü bildirilen insan cesetlerine ilişkin haberin *düzmece* olduğunu bildirdi. (AFP ajansına dayanarak *The Independent*, 26 Ocak 1990)

RTL Plus'un röportaj yaptığı üç Romanyalı doktor, a) "katliam" cesetlerinin morgdan getirilmiş olduğunu, b) cesetlerin doğal nedenlerle ölmüş insanlara ait olduğunu, c) "işkence izi" denilen izlerin, tıp öğrencilerinin kadvralar üzerinde yaptığı otopsi, yarma, deşme gibi uygulamaların sonucu oluştuğunu açıkladılar. Yeni Temeşvar polis şefi de bu yönde konuştu. Üstelik, *The Times* muhbirinin şubat ayı içinde görüştüğü Temeşvar adli tabipliğinden Dr. Milan Leonard Dressler'in açıklaması yalanı iyice sergiledi.

Dr. Dressler, kent halkının, katliam konusunda bir "kollektif psikoz" içinde (yani asılsız haberlere, dedikodulara kendini inandırmış bir ruh hali içinde -I.G.) olduğunu söylüyor. Gerçek ölü sayısının 100'ün altında olduğunu, söz konusu edilen cesetlerde kurşun izi bulunmadığını, cesetlerdeki izlerin işkence değil otopsi izleri olduğunu, hatta çoğunun "eskilikleri" nedeniyle çürümüş olduğunu belirtiyor. Meğerse söz konusu cesetler, "bazı kimselerce"(!) Çavuşesku rejimini halk nazarına küçük düşürmek amacıyla "kullanılmış"! (*The Times*, 7 Şubat 1990) "Temeşvar'da katliam" yalanı, karşı-devrim öncesi kıskırtma planının parçasıydı.

Burada bir noktayı belirtmeden geçemeyeceğiz: Temeşvar'da ölenlerin önemli bir kısmının -hatta çoğunluğunun- sosyalizmi savunurken öldürülen komünistler olduğunu düşünüyoruz. "Kayıp" denilenlerin de linç edilip gizlice "yok edilen" komünistler olduğunu düşünmek için her neden var! Çünkü, a) Temeşvar olaylarının başladığı gün ilk ölen 4 kişinin, karşı-devrimci güruh tarafından kafası ezilerek linç edilen askerler olduğunu, b) kente gönderilen Sekuritate birliklerinin kalabalıkların önüne silahsız ve cephanesiz çıkartıldığını, (Bakınız *İşçinin Gazetesi*, sayı:4, s.9) c) karşı-devrimle birlikte çeşitli yerlerde komünistlerin gizli, açık linç edilmekte olduğunu biliyoruz. (Bu konuda en son haber, 16 Şubat tarihli *The Times*'da yayınlandı.)

Bir de, "60 bin ölü" konusu var. Burjuvaziye işçi sınıfından daha fazla güvenen bazı Türkiye'li "solcu"ları(!) Çavuşesku'ya "Drakula'nın torunu" dedirtecek kadar çok "duygulandırdığı" anlaşılan bu konuda, en son bilgiler oldukça ilginçtir.

Karşı-devrimciler, Çavuşesku yoldaşları, "60 bin kişinin ölümünden" sorumlu tutarak katletmişlerdi. (Bakınız: *İşçinin Gazetesi*, sayı:3, s.5) Bu cinayetten kısa bir süre sonra, karşı-devrimin sağlık bakanı, keskinleşmiş ölü sayısını 746 olarak açıkladı. (Aktaran, Fransa insanlık işler bakanı Bernard Kouchner, *Financial Times*, 29 Aralık 1989)

Bu rakam bile yalanmış. 27 Ocak'ta, RKP'nin önde gelen dört yöneticisini "yargılarken", Askeri Akademi'nin salonunda "iddianamesini" okuyan savcı, 4 RKP yöneticisi ve bakanı, 689 kişinin ölümüne neden olmakla suçladı. (BBC Dünya Servisi, 27 Ocak 1990 22.00 haberleri)

Görüldüğü gibi, indikçe iniyorlar. Bu rakam bile kesin olmayabilir. Dahası, bu rakamın büyük bölümü, fırsat bu fırsat,

Karşı-devrim, işçi sınıfını siyasal erkten uzaklaştırdı, RKP'yi illegal yaptı. Ancak herşeye rağmen, kapitalistlerin, ağaların 43 yıl sonra yeniden geri gelişini protesto eden Romanya işçileri, sokakları işgal edip komünistlerin kellesini isteyen karşı-devrimci kalabalıkları, yine sokaklarda

Emperyalizmin kaçınılmaz doğası sergilendi, Gorbaçof çizgisi karşı-devrim düzeyine "yükseldi". Sanmasınlar hesabı sorulmayacak, dökülen kan yerde kalmayacak.

kendilerinin öldürdükleri komünistleri içermektedir.

Ancak, bütün yalan ve sahtekarlıklara, erki ellerinde bulundurmalarına rağmen, karşı-devrimciler derin bir korku içinde olduklarını gizleyemiyorlar. Zırlı araçların içinde yolculuk ediyor, işgal ettikleri devlet başkanlığı binasında yatıp kalkıyorlar. Bu arada, Temeşvar olaylarının "baş kahramanı" olan kıskırtıcı ajan papaz Lazlo Tökeş'in Temeşvar'a dönmediği, neredeyse "illegal" yaşadığı haberleri geldi.

Bunlar güzel haberlerdir. Karşı-devrimin, ülkede "yabancı bir uzuv" gibi olduğunu, işçi sınıfının adaletinden, yapılanların hesabını soracağından ne denli ürktüğünün yansımasıdır. Çeşitli siyasal gelişmeler de, bunu doğruluyor.

Bu gelişmeleri, karşı-devrimin en son vardığı yeri daha iyi anlayabilmek için önce karşı-devrimin Gorbaçofçu ve Batıcı liderinin ve siyasal örgütlerinin kimliklerini ele alalım. (Daha önce bu konuya da yer yer değinmiştik. Burada son bilgilerin ışığında daha tam bir döküm vereceğiz. -I.G.) Böylece, Batıcı-Gorbaçofçu işbirliğinde hazırlanan bir karşı-devrimin ne denli işçi ve Marksizm düşmanı görüş ve tutumlar yaratmaya "yetenekli" olduğunu daha iyi görelim.

Karşı-devrim galerisinden kimlikler

Romanya karşı-devrimi galerisinden seçerek buraya aldığımız lider ve parti kimlikleri, bugünkü Romanya'da cereyan eden siyasal çekişmelerin içyüzünü, karşı-devrimin hedeflerini ve korkusunu anlamak açısından eşsiz birer örnek oluşturuyor. Türkiye işçi sınıfı için de çok öğretici yanlar taşıyor.

Romanya karşı-devriminin, Gorbaçofçu, "Moskovacı" ve Batıcı, "İngilizci", ya da "Fransızci" sayılan liderleri, örgütleri var. Bunlar birbirlerinden, kapitalizm sevgisinde ya da işçi düşmanlığında değil, kapitalizm hangi yoldan (Gorbaçof'un mu yoksa Batı'nın mı istediği yoldan) (yani kimin hegemonyasında) gidileceğinde farklılaşıyorlar. Şimdi kendi aralarında süren git-gelli kavgaya bununla ilgilidir.

İşçi sınıfı ve Marksizmin Gorbaçofçu düşmanları

Karşı-devrim öncesinde Ulusal Selamet Cephesi adı altında gizli den gizliye örgütlenen Gorbaçofçu karşı-devrimciler, karşı-devrim sonrasında Sovyetler'in de yardımıyla siyasal erkten aslan payını kaptılar. Ama bugün, Batılı emperyalist ülkelerin desteğinde, karşı-devrimin mantıksal sonucuna "ilerletilmesi"(!) dayatan Batıcı karşı-devrimciler ve doğal olarak yükselen anti-komünizm dalgası karşısında, sürekli geri adım atmak zorunda kalıyorlar.

Batıcıların savunduklarından çok da farklı görüşlere sahip olmayan Silviu Brucan, bu ekibin en önde gelen lideridir. Kimliğini bütünüyle verebilme açısından, daha önceden yayınladığımız bazı bilgileri tekrar ederek Brucan'ı tanıtalım.

İşçi düşmanı Silviu Brucan

Mart 1989'da Çavuşesku'ya karşı bir "açık mektup" yazan 6 eski RKP yöneticisinden biri olan Silviu Brucan, ilk günden beri karşı-devrimin perde arkası lideriydi. Perde arkasında ipleri kontrol eden kişi olduğu için, Batıcıların boy hedefi olan Brucan, onlara karşı epeyce direndi.

Sovyetler'in desteğine sırtını dayayan Brucan, son zamanlarda, karşı-devrimin "teorisine" katkıda(!) bulunmak üzere bazı yazılar yazdı, bazı demeçler verdi. Brucan, işçi sınıfının gericileştiğini, ilericiğin tekelinin "aydınlara" dediği bir tabakaya geçtiğini ileri sürüyor. Buna kanıt(!) olarak da, bilimsel-teknolojik devrimin etkisiyle dünya işçi sınıfının bileşiminde ve kapsamında meydana gelen değişiklikleri gösteriyor.

Kendisini daha önce RKP'den ve işçi sınıfından yalıtılmaya götüren bu görüşler, o kadar işçi düşmanı ve küstah ki, Brucan, işçi sınıfının tepkisinden, karşı-devrimin lideri konumundayken bile kaçamadı. Batılı gazetelerde Brucan'ın görüşleriyle ilgili olarak yayınlanan haberler, Romanya'da büyük tepki topladı. Batıcıların entrikaları yapmadığını, işçi sınıfı basıncıyla yaptı. Brucan, Ulusal Selamet Cephesi yürütme komitesindeki görevinden şubat ayı başında istifa

etmek zorunda kaldı. (Ancak, herhalde Sovyetler'in desteğiyle, aynı yerde "danışmanlık" yapmayı ve işçi düşmanı görüşlerini buradan propaganda etmeyi sürdürüyor.)

İşçi düşmanı Silviu Brucan, 1950'li yılların ortalarında, "Moskovacı" ekibin adamı olarak, Romanya Komünist Partisi'nin merkez organı *Scinteia*'nın editörlüğünü yaptı. Genel sekreter Dej döneminde, öteki "Moskovacı"larla birlikte aktif parti ve devlet görevlerinden uzaklaştırıldı. 1956-1959 arası ABD, 1959-1962 BM elçiliği yaptı. 1966'da Çavuşesku onu bu görevinden de aldı. Daha sonra, Batılı gazetecilere anlattığı kadarıyla, Bükreş üniversitesinde Marksizm öğretmiş(!), yurtdışında öğretmenlik görevlerinde bulunmuş.

Brucan, darbeden 6 ay kadar önce, Gorbaçofçu karşı-devrimcilerle Batıcılar, Ulusal Selamet Cephesi (USC) adı bir gizli örgüte biraraya getirdi, darbe için uygun zaman kollamaya başladı. Kasım 1989'da Londra ve Moskova'ya giderek karşı-devrim "vizesini" aldığı 3 Ocak 1990'da İngiliz 4.Kanal televizyonuna açıkladı.

Darbe sırasında devlet başkanlığı sarayını basanlar arasına da yer alan Brucan, USC üyelerini topladı ve televizyondan "devrimin ateşleri içinde(!) USC'nin kurulduğunu" ilan ettirdi. Herhangi bir somut hükümet görevi üstlenmemeye dikkat eden Brucan, cephenin "dış ilişkiler komitesi başkanlığı" gibi "mütevazı"(!) bir rolü üstlendi. (Bu komitenin, USC'nin 11 kişilik yürütme komitesini de, bakanları da, devlet başkanını ve başbakanı da atayan komite olduğu, bütün önemli siyasal kararların buradan çıktığı sonradan ortaya çıktı.)

"İşçi sınıfı tutucu bir güçtür"

Brucan'ın çeşitli konularda görüşleri karşı-devrimin Gorbaçofçu ekibinin görüşlerini de yansıttığı için, buraya aldık. Brucan, çeşitli konularda şunları diyor:

Darbenin hedefi: "Romanya devriminin özel karakteri, RKP'nin kaderinde vardır. Romanya'da değişim, parti içinde bir reform hareketinden ya da iç mücadele-den geçerek gelmedi... Parti bunun

(karşı-devrimin -I.G.) dışında... pasif bir gözlemci olarak kaldı ve bizim niyetimiz onu aynen öyle tutmaktır. Dolayısıyla bizim özel bir parti kongresine ya da yönetimin değiştirilmesine gereksinimimiz yoktur. Parti gitti, parti artık yoktur. USC'deki komünistler komünist olarak orada değiller, partiye karşı mücadele verdikleri için oradalar. Hiçbiri kendini komünist olarak nitelenecektir. Romanya'da reformcu komünizm denilen saçmalık yoktur." (*Financial Times*, 29 Aralık 1989)

"Devrim RKP'siz ve ona karşı yapılmıştır." (*Financial Times*, 2 Ocak 1990)

Komünist parti: "RKP, hiçbir zaman kendisini diktatörlükten ayırmadı, halkın bilincinde ondan ayrı düşünülüyor ve bu nedenle işi bitmiştir. Ölmüştür." (*The Independent*, 6 Ocak, 19 Ocak 1990)

"Hepimiz başında komünistik -hatta bazımız önde gelen yöneticiydik - ama şimdi, komünist olduğumuz için değil, Çavuşesku diktatörlüğüne karşı çıkmaya cesaretini gösterdiğimiz için burada bulunuyoruz, öteki partiler de aynı bonservise sahip olduklarını gösterebilirler de görelim." (*The Times*, 11 Ocak 1990)

"Parti bitmiştir, çünkü Çavuşesku diktatörlüğünün kökleri, tam da Lenin'in icadettiği partiye uzanıyor." (*The Observer*, 21 Ocak 1990)

"Elena ve Nikolay Çavuşesku'nun idam edilmeleri meşrudur, ama bunun dışında ölüm cezası Roman halkının ruhuna aykındır. Çavuşesku'nun iş arkadaşlarıyla Sekuritate teröristleri en ağır cezalara çarptırılmaldır." (*The Independent*, 19 Ocak 1990)

Marksizm, tutucu(!) işçi sınıfı ve öncü enteller: "Çavuşesku'nun ideal toplumsal tabanı işçileştirilmiş köylüydü. Bu da 5 milyon kadar insan eder. (Oysa) Bilimsel devrim kol işçisinin rolünü azaltıyor. Entellektüelin rolünü öne çıkarıyor. İşçileşmiş köylülerin sivil haklara, basın özgürlüğüne, siyasal haklara fazla ilgisi yoktur. Bu tür soruları yükselten entellektüellerdir.

"Çavuşesku, her yerdeki eğilimlere karşı olarak kol işçilerinin sayısını artırmaya çalıştı. Partinin yeniden proleterleştirilmesi çağrısını yaptı... Onun ideal toplumsal tabanı işçileştirilmiş köylüydü... İşçi sınıfı burada gelecekte de tutucu bir güç olacaktır. Onu

sopayla dağıtıyorlar. Gorbaçovcular ise, kendi yaratımları olan ve işbirliği yapmak istedikleri Batıcı karşı-devrimcilerle öfkeli işçiler arasında sıkışık kalmış durumdadırlar. Sağ tarafta karşı-devrimci göstericilerin, solda da buna yanıt veren işçilerin fotoğrafları yer alıyor.

Romanya'da olan karşı-devrimdir -IV-

hizmet sektörüne kaydırmak zoruyla kalacağız." (*Financial Times*, 29 Aralık 1989)

"Komünist partisinin ideal toplumsal tabanı köy kökenli kol işçileridir... Komünist partisi, başında, proletaryanın partisi olarak anlaşıldı. Marks ve Lenin bununla, kol işi yapan, kapitalistlerce sömürülen sınıfı anlıyorlardı. Tabii ki, geleceğin partisi olarak (bu partinin), ortaya çıkan üretici güçlerin en ilerisini kendinde temsil eden sınıfın öncüsü olması gerekiyordu. Bilimsel-teknolojik devrim, bütün bu varsayımları geçersiz kıldı." (*The Times*, 8 Şubat 1990)

"Bilimsel devrim Marksist tezi yere çaldı. Kol işçilerinin sayısı azalıyor, konumları bozuluyor. Kol işçileri artık teknik ilerlemenin öncülüğünü yapmıyorlar, tersine onlar tutucu bir güçtürler..." (*Financial Times*, 29 Aralık 1989)

"Dünyada her yerde entellektüeller iktidara yürüyor. Enformasyon devrimiyle başedecek tek toplumsal kategori onlardır. Thatcher bir entellektüeldir. Almanya ve Fransa entellektüeller tarafından yönetiliyor. Doğu Avrupa'da yeni Doğu Alman ve Macar liderlikleri de, entellektüellerden oluşuyor. Solidarność entellektüellerce yönetiliyor ve Polonya hükümeti işçilerin çıkarlarına aykırı ekonomik politikalar uygulayacaktır.

"Romanya'da 1,5-2 milyon entellektüel ve 20 milyon kadar alelade halk var. (Onların entellektüellerin erkine oy vermeye ikna edilmeleri için) kendilerini yiyecek verilecek, evleri ısıtılacak ve ilaç sağlanacak. (Brucan'la röportaj yapan gazeteci bu sözleri şöyle yorumluyor: 'Brucan, komünizm-sonrası toplumda yalnızca iki sınıfın, akıllı insanların ve aptal insanların olacağı umuduyla yaşıyor. Ona göre ideali, akıllıların toplumu yönetmesi ve aptalların da temel konforun sağlanması karşılığında mutluluk dolu olarak efendilerine oy vermesi olacaktır.) Ben bunu Romanya halkına değil *The Independent*'in okurlarına söylüyorum. Onlar (Romanya halkı-İ.G.) anlamazlar. Bu görüşleri onlara daha popüler, anlaşılır biçimde sunmak gerekir." (*The Independent*, 29 Ocak 1990)

Karşı-devrim ekonomisi: "İzmlerden nefret ediyorum. Ko-

münizmle kapitalizm arasında orta yol aramak da bir 'izm'dir. Komünizmin çöküşünden sonra yeni ekonomik teorilere gerek var. Doğu Avrupa'da büyük bir teorik kargaşa var. Gorbaçov'tan Polonya'da Solidarność'a kadar, karanlıkta yürüyorlar.

"Romanya, Batı'nın zorladığı hızla değil ama, pazar ekonomisine doğru, gidecektir... Tarımda küçük üretim özendirilecek, özel tarımcılık geliştirilecek, daha sonra hafif endüstri ve hizmet sektörüne geçilecek. Bir kısmı kârlı olan ağır endüstri, devlet denetimi altında olacak.

"Hizmet sektörünü ve küçük ölçekli üretimi özelleştirecek bir kararname çıkarılması konusunda (cephe içinde) anlaştık... Bu yılın sonunda, kapanan fabrikalar yüzünden yüzbinlerce işçi işten çıkartılacak... Daha şimdiden, Çavuşesku'nun projelerinin iptal edilmesiyle 3 bin kadar işçi işsiz kaldı... Çavuşesku yıllarının mirası, tedrici olarak pazar mekanizmalarının uygulanmasıyla halledilecek." (*The Independent*, 22 Ocak 1990)

Brucan'ın görüşleri özetle böyle. Küstah üslubu ve derin işçi düşmanlığını, kapitalizme ve entellektüellere duyduğu hayranlığı ve Romanya'yı nereye götürmek istediğini saklamayan görüşleriyle Brucan'ın görüşleri Gorbaçov çizgisinin savunduğu görüşlerle yanyana getirildiğinde ilginç paralellikler olduğu görülüyor. Tek fark, Brucan'ın görüşlerini, sırtında yumurta küfesi taşımadan, en açık, en küstah bir dille açıklamasıdır. Yaşamın çeşitli doğrularına karşı-devrimci yorumlar getiren Brucan, bu özelliğiyle, Gorbaçov'un "yeni siyasal düşünce"sinin derin işçi sınıfı düşmanı özünü sergilemede de yararlı olacağı benziyor.

Gorbaçov'un sınıf arkadaşı İliescu

Haftalık Alman dergisi *Der Spiegel*, 1986'nın sonlarında, "eğer Sovyetler Çavuşesku'yu bir darbe vb. yoluyla devirirlerse yerine getirecekleri adam İliescu'dur" diye yazmıştı. Gerçekten, 1989 sonunda yapılan darbeden sonra, Brucan liderliğindeki USC, Ion İliescu'yu karşı-devrimin devlet başkanlığına atadı.

1930 doğumlu olan İliescu,

1953'te RKP'ye üye oldu. Moskova'da üç yıllık eğitimi sırasında (1957-1960), Romen devrimcilerin yöneticiliğini yaparken, daha sonra SBKP'nin başına gelecek olan Gorbaçov'la arkadaş oldu. 1967'de gençlik bakanı oldu. Şubat 1971'de RKP'nin eğitim ve propaganda işleri ile sorumlu MK sekreterliğine getirildi. Ancak, partinin verdiği görevleri yerine getirmeye yanaşmadığı için, Temmuz 1971'de bu görevden uzaklaştırıldı. Temesvar parti örgütüne 2. sekreter oldu. 1974-1979 arasında Sovyet sınırındaki İasi'de parti sekreterliği yaptı. 1980'de "disiplinsizlik" gerekçesiyle MK'dan, sorumlu parti görevlerinden uzaklaştırıldı. 1984'ten sonra, su işlerinde, bir teknik yayın kuruluşunda yöneticilik yaptı.

Çavuşesku, İliescu'nun gençlik bakanlığı, MK'nın eğitim-propaganda sorumluluğu sırasındaki çalışmalarının ışığında, İliescu hakkında şu değerlendirmeyi yapmıştı:

"Küçük burjuva enteli, bürokratik bir kafa yapısı var ve genç insanların çalışması hakkında hiçbir şey bilmiyor."

Gerçekten de, İliescu, 1970'lerde Romanya'da endüstrileşme atılımıyla uyumlu bir "kültür devrimi" kampanyası düzenlemesi girişimine karşı çıkmıştı.

İngiliz burjuvazisi, darbenin hemen ardından, İliescu için, "Gorbaçov'un Moskova Üniversitesi'nden arkadaşısıdır ve kabul edilebilir bir komünist lider olabilir... Batı'nın yardımı temelidir" değerlendirmesini yaptı. Gerçekten İliescu, emperyalizmin "kabul edebileceği" bir "komünist"(!) olduğunu göstermek için çok çaba harcıyor.

The Observer gazetesi, "Romanya'nın Gorbaçov'u" dediği İliescu'nun, "bugün elinde reforme edilecek bir parti olmayan bir komünist(!) reformcu" olduğunu söylüyor. RKP MK'nın eski "ideoloji sorumlusu" İliescu, komünizm ve komünist partisine karşı tutumunu şöyle açıklıyor:

"Biz ideolojinin köleleri değiliz."(!)

İliescu'nun neyin kölesi olduğu, karşı-devrimin olayları içinde çabuk açığa çıktı. Bir kilisede

karşı-devrim "şehitleri" için yapılan ve kendisinin de katıldığı ayinden sonra, karşı-devrimin mantıksal sonucuna ulaştırılmamasını, katıksız burjuva erkinin kurulmasını isteyerek anti-komünist göstericiler hükümetin kapısına dayanınca, hemen havaya giren İliescu, RKP'yi yasaklama kararını ilan etme onursuzluğu ve şevkle yerine getirdi ve şunları söyledi:

"Çavuşesku diktatörlüğü tarafından ele geçirilmiş ve ulusal ruha ve tarihsel geleneklerimize ters düşen bir uygulama içinde olan RKP, 12 Ocak 1990 tarihinden itibaren yasaklanmıştır." (*Financial Times*, 13 Ocak 1990)

Troçkistlerin "devrim" diye göklere çıkardıkları, TDKP ve TKP-ML gibi örgütler "halk ayaklanması" payesini verirken, TBKP'nin alkışladığı Romanya karşı-devriminin devlet başkanı, işte böyle bridir. Karşı-devrim ve Gorbaçovçu İliescu, birbirlerine çok yaklaşıyorlar.

Sovyet ajanı Militaru, Macar "dostu"(!) Stanculescu

Karşı-devrimin ilk saatlerinde, Bükreş'teki Türkiye Büyükelçiliği, "ordunun başında Militaru diye biri var" diyordu. Bu adamın rasgele biri olmadığı, Gorbaçovcuların darbesinde önemli bir rol oynadığı, hatta bugünkü verilere bakılırsa, Silviu Brucan'ın sivilleri, Militaru'nun da yüksek rütbeli subayları örgütlediği rahatlıkla söylenebilir.

Darbe sonrasında, savunma bakanlığı görevine getirilen general Nikolay Militaru'nun "dik-kate değer" bir geçmişi var.

General Militaru, 1960'larda RKP MK aday üyesi oldu. Bükreş ve 2. ordu komutanlıklarında bulundu. Çavuşesku'nun kendisini savunma bakan yardımcılığı görevine aday göstermeye hazırlandığı bir sırada, 1970'lerin sonlarında, bir Sovyet ajanına, genelkurmayın gizli belgelerini geçirdiği ortaya çıktı. Yargılanan Militaru, "bir yabancı ülke hesabına casusluk yapmaktan" idama mahkum edildi. Ancak Sovyetler Birliği ağırlığını koyup araya girince hayatı kurtuldu. Geri bir görevde tutuldu, 1986'da emekliye ayrıldı.

General Militaru, sahneye tekrar, darbeci Ulusal Selamet Cephesi'nin, "gelişmelerin ateşi içinde kurulduğu"(!) ilan edildiği sırada çıktı, ordunun komutasını üstüne aldı. Öte yandan, cephenin 22 Aralık'ta yaptığı ilk toplantıda, "cephe'nin zaten altı aydır çalıştığını" ağzından kaçırarak, hem cephe'nin önceden varlığını, hem de kendisinin en az altı aydır USC'nin üyesi olduğunu kanıtlamış oldu. Ajanlığı casusluğu bir yana, Sovyetler'in ordu içindeki bağlantısının Militaru olduğunu söylemek hiç de yanlış olmayacaktır.

Ancak, son haberlere göre, karşı-devrimin kendi mantıksal sonucuna, çıplak burjuva erkine "ilerletilmesini" isteyen güçlerin dayatması ve Gorbaçovcuların kellesini istemesi karşısında, Gorbaçovçu kesim, Militaru'yu feda etti. Erki "Ulusal Birlik Kongresi" adı verilen yeni bir yapı içinde Batıcılarla paylaşmak zorunda kalan Gorbaçovcular, orduda doğan bölünmenin büyüme eğilimi göstermesi karşısında Militaru'yu savunma bakanlığından aldılar. Yerine, general Stanculescu'yu getirdiler.

Savunma bakanlığı görevine getirilen general Stanculescu, Militaru'nun iki yardımcısından biriydi. Ekonomi bakanlığının yanısıra, posta ve telekomünikasyon bakanlığı da kontrol eden bir başka kilit adamdı.

Çavuşesku yönetimi altında 1981'de savunma bakan yardımcılığı, 1985'te silah endüstrisi sorumluluğu görevlerinde bulunan Stanculescu'nun, içinde bulunduğu karanlık ilişkiler karşı-devrim sırasında ortaya çıktı. (Bakınız: *İşçinin Gazetesi*, sayı:4, s.9) Darbenin hemen ardından, Çavuşesku yoldaşların Sibiü yönüne gitmek üzere bindikleri helikopteri orduya izleten, onların yakalanmasında, "yargılanıp" katledilmesinde birincil rolü oynayan, Stanculescu'dur. 1989 yazında, Budapeşte'ye "özel bir ziyaret"(!) yapıp Macar ordu yetkilileriyle darbeyle ilişkin "iyi ilişkiler kuran" da Stanculescu'dur!

Stanculescu'nun ekonominin geleceğine ilişkin planları, Gorbaçovçu karşı-devrimcilerin kapitalizmi hortlatma yönündeki girişimlerini ortaya koyması açısından önemlidir.

Stanculescu'nun planına göre, merkezi planlama sistemi kaldırılacak. Özellikle dış ticarete, karar verme mekanizmaları "özerkleştirilecek". (Yani, "dış ticaret tekeli" kaldırılacak.) Kolektif çiftliklere ait 2 milyon hektarlık tarımsal arazi köylülere özel tarım yapmaları için geri verilecek. Ama bu çabalarda "önemli zorluklarla"(!) karşılaşılıyor. Bu zorlukları Stanculescu'yla röportaj yapan *Financial Times* şöyle aktarıyor:

"Çavuşesku rejiminin nüfusu sıkarak, ülkede dış borç bırakmadığı doğrudur. O ayrıca, özelleştirilecek devlet endüstrilerini satın almaya aday olabilecek bir özel sektör de bırakmadı..." (*Financial Times*, 22 Ocak 1990)

Bunu, herhalde Çavuşesku yoldaşın liderliğindeki RKP'nin başarı hanesine yazmak gerekiyor. Ayrıca, RKP'yi neden yoketmeye çalıştıkları buradan iyi anlaşılıyor.

Demokratik "komünist"(!): Janos Fazekas

Çavuşesku'nun ölümüyle birlikte siyasal erke çöken Gorbaçovcular, bir yandan işçi sınıfına ve RKP'ye ağır saldırılar yönelttiler. Bir yandan da, RKP'nin toplumda taşıdığı ağırlığı ve gösterebileceği direnci dikkate alarak, parti tabanını kendilerine "kazanma" taktiği uyguladılar. Batı basınında, RKP'nin kongre toplamasını, ama kendini feshetmesini isteyen bazı "demokratik

komünistlerin"(!) bulunduğu haberlerinin çıkmasını altında yatan buydu.

Ancak, Gorbaçovcuların korktukları oldu, ne işçi sınıfı ne de RKP karşı-devrime yüz vermedi. Bunu hem üretimdeki tutumuyla hem de bürokraside gösterdiği dirençle ortaya koydu. RKP'nin siyasetin dışında tutulmaya çalışılmasına, "ölüp bittiğinin" ilanına vb. bütün "önlemlere" rağmen, fabrikalardan devlet bürokrasisinin yükseklerine kadar birçok alanda, karşı-devrime giderek artan bir direniş gösterildi. Gelişmeler, Batıcıların da bastırmasıyla, RKP'nin yasaklanmasına, sonra da öldüğü gerekçesiyle bütün mal ve para varlığına el konulmasına varırdı.

Yine de, Gorbaçovcular, kendi adamlarına bir düzmece RKP "kongresi" toplattırıp, "işe yaramayacak"(!) kadroları safdışı etme, kalan "sağlamlarla"(!) Batı ölçülerinde kabul edilebilir bir parti kurmaya yönelik tasarılarından vazgeçemediler. Bu iş için tozunu silkeleyip raftan indirdikleri "komünistlerden"(!) biri de Janos Fazekas'tır.

1982 yılına kadar başbakan yardımcılığı, hatta RKP Siyasal Yürütme Komitesi üyeliği yapmış olan Macar asıllı Fazekas, görüşleri Çavuşesku yönetimimize ters düşünce, görevden uzaklaştırılmış. Aynen öteki karşı-devrimciler ve dönekler gibi, Çavuşesku için ağzına geleni söylüyor. Onun "kültürsüz, kaba biri, bir anarşist, bir kariyerist, bir derebeyi, bir mutlakiyetçi... vb." olduğunu ileri sürüyor. Kendisi ise "demokratik(!) bir KP'den yana"ymış.

Fazekas, işçi sınıfından puan toplayabilmek için, "militan"(!) havalara girmeyi de ihmal etmiyor, "ben, bilimsel sosyalizme olan inancımı, gömleğe ya da pantolon değiştiren gibi değiştirmeyeceğim", falan diyor. Hatta, sempatic görünebilmek için, "Romanya'da bugün çok sayıda anti-komünist var olduğunu", "devrim (karşı-devrim-İ.G.) sırasındaki ölenlerin içinde, çok sayıda parti üyesinin olduğunu" falan açıklıyor. (*The Observer*, 21 Ocak 1990)

Ama Fazekas, önerdiği RKP "kongresi"nin(!), "Çavuşesku"ların hizmetçilerini ve ikiye bölünmüş oportünistleri temizlemesi, partinin kendini feshetmesi ve bir demokratik(!) "sol sosyalist parti"ye dönüşmesi gibi istemleriyle, gerçek niyetlerini ortaya koymadan da edemiyor. Fazekas'ın "demokratik komünist partiden"(!) anladığı, Gorbaçovçu karşı-devrim çizgisinin görüşleriyle ne kadar da paralellik taşıyor. Bakın Fazekas ne diyor:

"Her çok partili rejimde, demokratik olduğu sürece bir komünist partisine yer vardır. Parti, demokratik merkezliyetçiliği, proletarya diktatörlüğünü ve sınıf mücadelesini bira kırsa, demokratik olabilir." (agy) (abç)

Bu görüşler, karşı-devrimci Gorbaçov çizgisinin ne denli Marksizm düşmanı görüşler "üretmeye" yetenekli olduğunu güzel yansıtır. Romanya karşı-devrimine Sovyetler Birliği'ndeki çizgi arasındaki paralellığı sergilemesi açısından çok öğretici oluyor.

Ancak, bütün karşı-devrimler gibi Romanya karşı-devrimi de, kendi mantıksal sonucuna doludizgin ilerlemek istiyor. Bu eğilimi "Batıcılar" dediğimiz kesim temsil ediyor. Bunlar, Gorbaçovcuların, karşı-devrimi "Gorbaçov yönetiminin kabul sınırları içinde tutma" çabalarına karşı saldırıların başını çekiyorlar. Batıcıların ağır topları arasında Mazilu, Cornea gibi liderler, devrik Romen kralı ve sülalesi, Ulusal Köylü Partisi, Liberal Parti gibi siyasal örgütler var. Bunları da görelim.

(Devam edecek)

“Ulusal burjuvazi”, devrimci hareket için, doğru anlaşılması canalıcı önem taşıyan bir konudur

“Ulusal burjuvazi” nedir? -II-

Güncel önemine geçen sayımızda değindiğimiz bu konuyu çok güzel aydınlatan ve 1979 Aralık ayında R.Yürükoğlu imzasıyla yayınlanmış olan uzun bir yazının ikinci bölümünü aşağıda yayınlıyoruz. Bu bölüm okunurken, yazının bundan on yıl önce yazıldığı ve yazıda sözü geçen bazı süreçlerin bu süre içinde daha da yol aldığı akılda tutulmalıdır.

Dünyada “ulusal burjuvazi”nin gelişimi

Ulusal-liberal burjuvazinin dünyadaki genel gelişmesini çok kısa olarak ele alacağımız bu bölümün amacı, burjuvazinin niteliğinin, ülkenin kapitalist gelişme aşamasına, ve içinde yer aldığı dünya kapitalist ekonomisinin işleyişine bağlı olarak belirlendiğini gösterebilmektir.

Emperyalist ülkelerde burjuvazi

Avrupa’da feodalite beşinci yüzyıldan onbeşinci yüzyıla dek uzanan süreyi, kapitalizm, onaltıncı yüzyıldan günümüze dek uzanan süreyi kapsar.

Onbeşinci yüzyılın sonuna gelindiğinde eskiye oranla gelişmiş bir ticaret, para ekonomisi, kasabalar, kentler ve endüstri vardı. Yine de ulaşım gücü, tehlikeli ve pahalıydı. Yöresel vergiler, gümrükler vb. vardı. Ticaretin gelişebilmesi için artık daha geniş bölgelere güvenlik sağlayacak bir yapı, ulusal devlet temeli gerekiyordu.

Kapitalizmin gerçekten gelişebilmesi için, tarımda üreticinin işgücünden başka satacak birşeyi olmayan özgür emekçi olabilmesi için toprakla bağının kopması, serflikten vb. kurtulması gerekir. Kasabalarda da çırak ve kalfaların lonca sisteminin kısıtlamalarından kurtulmaları gerekir. Bu işin bir yönüdür. Öteki ve asıl yönü, üreticinin mülksüzleştirilmesidir.

Bu gerekleri yerine getirebilmek ve sonucunda toplumsal erki ele geçirebilmek için endüstri kapitalistleri hem *feodal ağalara* karşı, hem de insanın insan tarafından *özgürce* sömürsünü engelleyen *loncalara* karşı savaş yürüttüler.

Tarımsal nüfusun mülksüzleştirilmesi endüstri sermayesi için iç pazarı genişletti. Eskiden kendi ürettiğinin bir kısmını kendi yiyen köylü, artık yok oluyordu. Yerini üretim araçlarından *özgür* proleter yığını oluşturuordu. Ücret alacak, bu ücretle gereksinim malları satın alacaklardı. Bunları ücretle çalıştıracak olan kapitalist, tarımdan hammaddenin satın alacağı. Mülksüzleşen, köylülerin üretim araçlarını ele geçiren tarımcılar da artık üretim araçları için pazar oluşturuordu. Böylece, tarımsal emekçilerin mülksüzleştirilmesi, toplumsal işbölümünü artırıyor ve iç pazarı genişletiyordu.

Kapitalizm böylece iç pazarı açıyordu, fethediyordu. Ama kendisi henüz *manifaktür* aşamasındayken bunu tam başaramaz. Manifaktür el tekniğine dayandığı için küçük üretimi bir alanda, bir biçimiyle, yok etse bile, öteki alanda, bir başka biçimiyle geliştirir. Çünkü hammaddenin için buna gereksinim vardır.

İç pazarın tam fethini ancak büyük makina endüstrisi gerçekleştirebilir. Tarıma kapitalizmin kalıcı temeli olan makinayı sokar, emekçiyi kalıcı biçimde mülksüzleştirir, tarıma endüstriyi kalıcı olarak ayırır. Kapitalizm, ancak fabrika (maşinofaktür) aşamasında ulusal üretimin

tümüne egemen olabilir.

Endüstri kapitalistinin doğuşu çiftçide olduğu gibi ağır bir süreç içinde gerçekleşmedi. Amerika’da altın ve gümüşün bulunması, yerli nüfusun madenlerde köle gibi kullanılması, sömürgecilik, bu doğuşu çok hızlı bir sürece dönüştürdü.

Böylece emekle üretim araçları birbirinden tamamen koparıldı. Kapitalizm, sahibinin emeğine dayanan özel mülkiyeti eriterek ayağa dikildi. Ve eski toplumu emek ve sermaye diye yeterince ayırınca, yani kendi ayakları üzerinde durmaya başlayınca bu kez mülksüzleştirme yeni ve değişik bir boyut aldı. Büyük balık küçük balığı yutmaya başladı.

Burjuvazinin gericileşmesi

Onaltıncı ve onyedinci yüzyıllarda ticaret, endüstriyi devrimcileştirici bir etki yapıyor, güdüyordu. Ancak ticaret sermayesi ne denli güçlenirse güçlensin, kendi başına kapitalizmin üretim biçimi olarak egemenliği anlamına gelemez. Ticaret meta dolaşımıdır ve meta üretimini, kapitalist üretimi geliştirir. Kapitalizm toplumsal üretime egemen olunca ise ticaret sermayesi endüstri sermayesinin güdümüne girer. Ticaretin endüstriye etkisi üst yapının alt yapıya etkisine benzetilebilir. Temel olan alt yapıdır, bizim örneğimizde endüstridir.

Bu nedenle tarihsel olarak kapitalizm üretimde ağırlık kazanmaya başladıktan sonra, burjuvazi gerçek anlamda devlete el uzatabilecek burjuvazi ise endüstri burjuvazisidir. Onsekizinci yüzyılda manifaktür ilerlemiş, endüstri devrimiyle makina endüstrisine geçiş başlamıştır. Aynı dönemde de *burjuva devrimleri* başlamıştır.

1760’larda endüstri devrimi başladı. Bu süreçte, burjuvazinin devrimci rolü de açıkça ortaya çıktı. Artık kapitalizm toplumsal *üretimi* kavıyor, artık burjuvazi kapitalist yollardan sermaye biriktiriyordu. Artık koca dünya pazarı, ticaret, onun güdümündeydi. Ve artık burjuvazi devlete el atıyordu. Feodal kurumları tümüyle silip atmaya yöneliyordu. Bu dönemde burjuvazi devrimciydi.

Emperyalist ülkelerde burjuvazinin gelişimi, endüstri devriminden başlayarak üç dönemden geçmiştir. Lenin, “*Sahte bayrak altında*” (Lenin, *Toplu Yapılar*, İngilizce basım, c.21 s.146) adlı yazısında bu dönemleri işlemiştir.

Birinci dönem, 1760’lardan (ya da kesin bir tarih 1789’dan) 1871’e dek olan dönemdir. 1789 Büyük Fransa Burjuva Devrimi ile 1871 Paris Komünü arası, Avrupa’da burjuvazinin yükseliş dönemidir. Genellikle burjuva-demokratik ve özellikle burjuva-ulusal hareketler dönemidir. Feodal yapıların yıkıldığı, ulusal devletin ortaya çıktığı bu dönemde burjuvazi *devrimci-dir, ilerici-dir*. Toplumun ilerleyebilmesinin *nesnel* gereklerini saptayabilmiş ve bunları engelleyen ana düşmana karşı tüm

gücünü savaştırmıştır. Bu anlamda, 1871 Paris Komünü’ne dek Batı’da burjuvazi *ulusal burjuvazi* olarak nitelenebilir.

Bu dönemin gösterdiği bir başka önemli sonuç da, burjuvazinin gerçekten devrimci olabilmesi için endüstri burjuvazisi olması gerektiğidir.

İkinci dönem, 1871’den 1914 Birinci Emperyalist Dünya Savaşına dek olan arayı kapsar. Bu dönem, kapitalizmin tüm egemenlik ve emperyalizme yükselme dönemidir. Serbest rekabetçi kapitalizm, yerini finans-kapitalizme, *emperyalizme* bırakmaktadır. Marks’ın dediği gibi, kapitalizm ayakları üzerine dikildiği anda gericileşmeye başlamıştır. Bu dönüşümle birlikte burjuvazi artık “ulusal burjuvazi” tanımındaki burjuvazi değildir.

Üçüncü dönem, emperyalizmin olgunlaştığı dönemdir. Emperyalizmin çöküşü ve sosyalist devrimler çağıdır ve de burjuvazinin yeri aynen eski feodallerin yeridir. Yıkılması gereken gericilik odağıdır. Finans-kapital artık tüm kapitalist sermaye katlarını *kendine bağlamıştır*.

Emperyalist ülkelerde, ikinci dönemle birlikte artık burjuvazi genelinde ilerici işlevini terkemiştir. Finans-kapitalin egemenliği sonucunda, tekeller dışındaki burjuvazi, yani *tüm kapitalist sermaye giderek emperyalizmin safına geçmiştir*. Finans-kapital öyle güçlü bir sermaye, öyle güçlü bir ekonomik ağıdır ki, başka türlü zaten düşünülmez.

Bu söylediklerimizi Lenin’in şu sözlerinden izleyebilirsiniz:

“Bir yanda birkaç elde toplanan finans-kapitalin çok büyük boyutları ve bunun sonucu olarak yalnız küçük ve orta kapitalistleri değil, çok küçük kapitalistleri ve küçük patronları da kendine bağımlı kılan olağanüstü yoğun ve yaygın bir ilişkiler ve bağımlılıklar ağına yaratılması, öte yanda dünyayı paylaşmak ve başka ülkeler üzerinde egemenlik kurmak için başka ulusal devletlerin finans guruplarına karşı giderek sertleşen savaşım, *mülk sahibi sınıfların tümünden emperyalizmin yanına geçmesini getiriyor.*” (Lenin, *agy*, c.22, s.285)

Az gelişmiş ülkelerde ulusal burjuvazi

Emperyalizmin dünyaya yayılmasıyla birlikte, metropoller dışında kalan geniş alanlarda kapitalizm gelişmiş, ulusal bilinç doğmuş, uluslaşma yükselmiştir. Kapitalizmin emperyalizme büyümesiyle, bir yanda sömürgeleştirme hızla yayılırken, öte yanda, yine emperyalizmin getirdiği bir sonuç olarak, sömürgelelerde hızla yayılan kapitalizm anti-sömürgeci savaşımlı yükselmiştir. Böylece “eski dünya”nın dışında kalan Asya, Afrika ve Latin Amerika’nın geniş alanları ilk kez “tarih sahnesine” çıkmışlardır.

Sömürge ve yarı-sömürgelelerde emperyalizme ve onun ülke içi ajanlarına karşı savaş, tarihsel

olarak *iki aşamadan* oluşmuştur. En başta sömürgecilik zincirini kırmak ve emperyalizmden siyasal bağımsızlığı kazanmak. İkinci aşama, ki geri kalmış ülkelerin, eski sömürge ya da yarı-sömürgelelerin bugün içinde buldukları aşamadır, emperyalizmden ekonomik bağımsızlığı kazanma aşamasıdır.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin emperyalizme karşı verdikleri savaşımın ilk aşamasında, ulusal kurtuluş aşamasında, siyasal bağımsızlık aşamasında, ulusal burjuvazi belirli bir olumlu rol oynamıştır. Çünkü bu dönem yerli endüstri burjuvazisinin yeni yükseldiği, egemen kesim durumunda olan komprador burjuvaziye karşı, henüz toplumu ilerletme işlevinin sonuna gelmediği bir dönemdir.

Ne var ki, az gelişmiş ülkelerin emperyalizme karşı verdikleri savaşım ulusal bağımsızlık aşamasında durmadı. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin emperyalizmden siyasal bağımsızlığı kazanmalarıyla ulusal kurtuluş hareketleri *dünya çapında* ikinci aşamaya, ekonomik bağımsızlık için savaşım aşamasına yükseldi.

Böylece, bu ülkelerde devrimin kapsamı değişti. Bu ülkelerin çoğunda henüz feodalite tasfiye olmamış, kapitalizm yeterince gelişmemiştir. Bu özellikler, liberal burjuvazinin yine destekleyebileceği bir dizi dönüşümleri gündemde tutuyor. Öte yanda emperyalizmle olan çatışma, artık uluslararası kapitalist işbölümü sistemini ilgilendiren bir çatışmadır. Bugün “bu çatışma, kapitalist dünyadaki üretim güçlerinin gelişme gereksinimiyle, emperyalist sosyo-ekonomik ilişkilerin dar sınırları arasındaki genel çelişkinin bir parçası” (K.N.Bruters, “Günümüzde Ulusal Kurtuluş Hareketinin Bazı Özgün Nitelikleri”, *Asia in Soviet Studies*, Moskova 1969, s.79) olmuştur.

Az gelişmiş ülkelerin bugün içinde buldukları devrim aşaması, ilk aşamaya göre çok daha ileri amaçlar taşıyor. Bu ülkelerde kapitalizmin gelişme hızına bağlı olarak demokratik devrimle sosyalist devrim giderek birbirine daha yakınlaşıyor. Ve bu ülkelerdeki devrimler yine ülkenin kapitalist gelişme düzeyine bağlı olarak değişen ölçülerde daha başından anti-kapitalist öz taşıyor. Tüm bu gelişmeler, bu ülkelerde ulusal-liberal burjuvazinin oynayacağı olumlu rolü buduyor. Bunlar her radikal reformda kendi çıkarlarına bir tehdit görüyorlar.

Görüldüğü gibi, az gelişmiş ülkelerde liberal burjuvazi oldukça ilginç bir durum göstermektedir. Bu ülkelerde kapitalizmin gelişmişlik derecesine göre potansiyeli değişiyor. Kapitalizmin daha az geliştiği yerlerde, genellikle, emperyalizmden kurtuluş savaşımının birinci aşamasındaki *benzer* olumlu bir rol oynaması olanağı yok değildir. Oysa kapitalizmin geliştiği, işçi sınıfının savaşa atıldığı ülkelerde (ki az gelişmiş ülkelerin çoğunluğu) ulusal-liberal burjuvazi, bu savaşıma destek verebilecek yetenekten yoksundur (M. Ryn-dina, et al, *Kapitalizmin Siyasal Ekonomisi*, İngilizce basım, Moskova 1974, s.271). Ve bu iki ucun arasında bir yerlerde duran çok ülke vardır.

Özetlersek ve genellemeneye çalışırsak, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde, siyasal bağımsızlığı kazanma, iç pazarı bütünleme, uluslaşma ve ulusal devletlerin kuruluş aşaması olan ilk aşamada liberal burjuvazi olumlu bir rol oynamıştır. Ama ikinci aşamada, emperyalizm-

den ekonomik kurtuluş aşamasında aynı rolü oynaması olanaksızdır. Yine de bu kusaktaki ülkelerin her birinin somutunda, genel demokratik, anti-feodal görevlerin kapsamı içinde bakmak gerekir.

Geçiş kuşağı ülkelerinde tekeldışı burjuvazi

“Dünyanın emperyalizm tarafından sömürülen ülkeleri de bir bütün değildir. Onların da çeşidi var. Lenin’in dediği gibi, kapitalist dünyada ‘güç, ekonomik ve siyasal gelişme derecesine göre değişir.’ Bu anlamda bir güç ayrımının, farklılaşmanın sömürülen kapitalist ülkeler arasında olmadığı düşünülemez.

“Geçiş kuşağı” adını verebileceğimiz ülkeler, gelişmiş ülkelerle az gelişmişler arasında orta bir yerde duruyorlar. Bu ülkeler, öteki az gelişmiş ülkelere oranla, hayli yüksek gelişme tempolarına sahiptir. Ve bunların çoğu, örneğin Türkiye ve birçok Latin Amerika ülkesi, kapitalizmin genel bunaltımının birinci evresinde belli bir endüstrileşme çabasında bulunabilmiş ülkelerdir. Hindistan, Pakistan, Türkiye, İran, Yunanistan, Filipinler, Mısır, Brezilya, Venezuela, Arjantin, Meksika, Portekiz, Güney Kore, Malezya vb., genel olarak bu kuşakta yer alıyor” (*Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye*, 4. basım, s.40-41).

İşte bu geçiş kuşağı ülkeleri, ekonomik-toplumsal yönden az gelişmiş ülkelerle emperyalist ülkeler arasında bir yerde durmaktadırlar. Oysa kapitalizmin ulaştığı gelişme aşaması “ulusal burjuvazi” konusunda bu ülkeleri aşağı yukarı emperyalist ülkelerle aynı yere koymaktadır.

Geçiş kuşağı ülkelerinde, yerli-yabancı tekellerin egemenliği altındaki bir ekonomik yapıda, orta ve küçük kapitalist sermaye, giderek tekelleri sermayenin eklentisi gibi bir işlev görür. Aynen yerli tekellerin emperyalizmin “taban örgütü”, “ilçe örgütü” olarak çalışması gibi, bu sermaye gurubu da yerli ve yabancı tekellerin “taban örgütü” gibi işlev görmektedir. Bu işleyiş, tekeldışı burjuvazinin tekellerle olan çelişkilerini ortadan kaldırmaz ama bu çelişkilerin yapısını, çerçevesini, sınırlarını belirler. Bu söylediklerimiz, geçiş kuşağı ülkelerinde tekeldışı burjuvaziye devrimci olmayan (daha doğru *devrimci ekonomik*) bir yapı veren en önemli *ekonomik olgudur*.

Geçiş kuşağı ülkelerinde, hızla gelişen kapitalizm, kendi mezar kazıcısını da hızla geliştirmiştir. Bu ülkelerde gelişmesinin ve derinliğine güçlü bir işçi sınıfı çıkmış, ekonomik ve siyasal örgütleri eliyle savaşıma dalmıştır. Burjuvazinin iç çelişkileri ne olursa olsun, *uzlaş*, çelişkilerdir. Hangi kesimi olursa olsun, proletaryadan ölesiyi korkacağı bilinen bir gerçeklik. İşte toplumsal yaşamda güçlü örgütlü, disiplinli, savaşkan bir proletaryanın yer alışı, bu ülkelerde tekeldışı burjuvaziye proleter taryaya, devrime karşı bir güyapan en önemli *toplumsal ve siyasal olgudur*.

Bu ülkelerde bir yanda *ekonomik* olgular, öte yanda çeşitli *toplumsal ve siyasal* olgular, tekeldışı burjuvazi ilerici, devrimci bir güç olmaktadır. Burjuvazinin bu kesimi giderek hem toplumsal hem siyasal anlamda özerkliği (eğer kaldıysa), yitirmektedir.

(Gelecek sayıda, dünyadaki ulusal burjuvazinin gelişimi ilişkin kısa bir genellemeneye sonra, Türkiye’de tekeldışı burjuvazinin niteliği ve rolü konusuna geçilecektir. -İ.G.)

(Devam edecektir)

SBKP MK Plenumu'nun kabul ettiği platform partinin sosyal demokratlaştığının resmen ilanı oldu.

Biz, Gorbaçov yönetiminin tam da bunu amaçladığını söylüyorduk.

“Yenilenmiş SBKP’yi bir sosyalist parti olarak algılıyoruz!”

“Ulusal ve evrensel insan değerlerine karşı çıkan(!) basitleştirilmiş sınıf bakış açısını terk ediyoruz.”

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumu, şubat ayı başlarında toplandı. Merkez Komitesi'nin 249 tam, 108 aday üyesinin yanısıra 300 dolayında özel konunun da katıldığı plenum, genel sekreter Mihail Gorbaçov'un sunduğu yeni platform taslağını görüştü. Platform taslağı, (tasarıyı yetersiz bulan) Boris Yeltsin'in 1 karşı oyuna karşı oy çoğunluğuyla kabul edildi.

MK Platformu, parti örgütlerinde tartışıldıktan sonra 28.Kongre'ye sunulacak ve orada kesinleşecek. Ote yandan, MK'nın yakın bir gelecekte olağanüstü bir plenum daha yapacağı, şimdi kabul edilen platformda getirilen görüşler ışığında bir tüzük değişikliği taslağını görüşeceği bildirildi. Bu arada, Yüce Sovyet de, platformda öngörülen çeşitli değişiklikler için olağanüstü toplantılar yapıyor.

“28.Parti Kongresi İçin İnsancıl, Demokratik Sosyalizme Doğru” başlığını taşıyan MK platformu, SBKP'nin Gorbaçov'la birlikte içine girdiği süreçte önemli bir kilometre taşı oluşturuyor. Bizim, uzun bir süredir “oportünizmin bir sıçrama yaparak sosyal demokratlaşması” olarak adlandırdığımız sürecin adını koyuyor. Sosyal demokratlaştığını ilan ediyor.

MK platformunda bazı tekil doğru görüşler getirilmekle birlikte, bunların içinde yer aldığı genel çerçeveye, genel yaklaşım, öneriler ve kullanılan dil açısından platform, Batı ölçülerinde bir sosyal

demokrat partiyi bize hatırlatıyor.

Bu platformun ayrıntılı değerlendirmesini önümüzdeki sayılarda yapacağız. Burada yalnızca en belirgin birkaç noktaya değineceğiz.

“Modası geçmiş görüşlerin reddi dedikleri, Marksizmin resmileşmiş inkarıdır

Gorbaçov, toplantıyı açış konuşmasının bir yerinde şöyle dedi:

“Platform, neyi terketmemiz gerektiğini açıklıkla koyuyor. Geçmiş on yıllarda kökleşen ideolojik dogmatizmi, iç siyasete kadük olmuş stereotipleri, dünya devrimci süreci ve bir bütün olarak dünyanın gelişmesi üzerine modası geçmiş görüşleri terketmeliyiz.

“Sosyalist ülkelerin dünya yararlığının ana hattından yalıttılmasına yol açan her şeyi terketmeliyiz. İlerlemenin, toplumsal olarak farklı bir dünyaya sürekli çatışma olarak anlaşılmasını terketmeliyiz.” (“Mihail Gorbaçov'un Parti Plenumu'na Raporu”, *Soviet News*, 7 Şubat 1990)

Daha sonra kabul edilen platformun geneli, burada konulan çerçeveye uyumludur. Giriş bölümünde, “materyalist dünya görüşüne” ve Marks, Engels ve Lenin'in “diyalektik metodolojisine” sadık olduklarını söyledikten sonra şöyle diyorlar:

“İşçi sınıfının ve tüm emekçi halkın kohumlarına bağlı kalırken(!), ulusal ve evrensel insan

değerlerine karşı çıkan basitleştirilmiş sınıf bakış açısını terk ediyoruz.”

“Sosyalist mülkiyete ilişkin ilkel anlayışı, meta-para ilişkilerine karşı kayıtsızlığı, insanın yabancılaşmasını getiren, onun beceri ve yeteneklerini kullanmasını engelleyen bütün yönetim ve işletme biçim ve yöntemlerini reddediyoruz.

“Devletlerin ve ulusların ilerici gelişmesine katkıda bulunmakta olan sosyal demokrat partiler dahil, emekçi halkın öteki partileriyle ilişkilerimizde olumsuz dogmatik stereotipleri reddediyoruz.

“Bizim sosyalist almasığımız ve Oktobr'un görüşlerine - bütün erk sovyetlere, fabrikalar işçilere, toprak köylülere, barış halklara, özgürce kendi kaderini belirleme uluslara - bağlılığımız sabittir...” (“SSCB KP MK Platformu”, *Soviet News*, 14 Şubat 1990) (abç)

Bir elleriyle Marksizmi “basit”(!) sınıf bakış açısı olarak artık resmi parti belgesinde reddederlerken, bir elleriyle de, kapitalist özel mülkiyete yer açabilmek için Marksizm-Leninizmin “ilkel”(!) sosyalist mülkiyet anlayışını kuşa çeviriyorlar. Fabrikalar işçilerin, toprak köylülerin sloganına sarılarak Marksizmi karikatürleştiriyor, “emekçileştirilmiş özel mülkiyeti” savunuyorlar. Artık resmen sosyal demokratlaştıkları için de, öteki sosyal demokrat partilerle aralarındaki yapay engelleri kaldıracıklarını ilan ediyorlar.

Sacayağı

Platform, merkezi planlamayı özel mülkiyetle sulandırmayı öngörüyor. Yapılacak reformun,

“emir-dağıtım sisteminin” (merkezi planlamanın bir yönü-İ.G.) yerine, “çeşitli mülkiyet biçimlerine dayalı plan-pazar ekonomisi”ni getirmesi gerektiğini vurguluyor. Partinin önüne, “devlet mülkiyetinin, kiralama (leasing), tam maliyet muhasebesi, ihaleler, anonim şirket ve başka modern biçimler temelinde işçilerin kendileri tarafından(!) demokratik olarak denetleneneği(!) mülkiyete dönüştürülmesi” görevini koyuyor. Özel teşebbüsün Rusçası diye bileceğimiz “kooperatifçilik” (kollektifler değil-İ.G.) hareketinin, anonim ortaklığın, ortaklığın (devlet ya da kollektif işletmelerin olanaklarından özel teşebbüsün yararlandırılmasının-İ.G.) “çok yönlü öne çıkarılmasını” savunuyor ve şöyle diyor:

“SBKP, üretim araçlarında mülkiyet dahil bireysel mülkiyetin varlığını, ülkenin ekonomik gelişmesinin modern evresiyle çelişkili olmadığına inanıyor.” (agy)

Bu paragrafı, “mülkiyetin herhangi bir kullanımının işçinin üretim araçlarından yabancılaşmasını ve insanın insan tarafından sömürsünü dışlaması gerektiğini” belirten bir başka paragraf izliyor. Ama bu, parti MK'sında genel eğilimin kapitalist özel mülkiyetin geliştirilmesi yönünde olduğu gerçeğini değiştiriyor. Olsa olsa, bu eğilime güçlü olarak karşı çıkan bir kesimin var olduğunu anlatıyor.

Platform, öngördüğü “bütün halkın hukuk devletinde, herhangi bir sınıfın diktatörlüğüne yer olmadığını” vurguluyor. Yasama ve yürütmenin ayrılmasının “temelden önemli” olduğunu belirtiyor. “Parlamentarizmin üstünlüklerini” Sovyet sistemiyle birleştirmekten açık açık söze-

diyor. Böylece platform, SBKP'nin, her devletin egemen sınıfın diktatörlüğü, sosyalist devletin de proletarya diktatörlüğü olduğunu, onun da yasama-yürütme birliğine dayandığını anlatan Marksizmin devlet teorisinden, yaşamdan ne denli uzaklaşmış olduğunu bir kez daha belgeliyor.

Tabii, bütün bunlar, yetkisi ve otoritesi güçlendirilmiş bir “başkanlık sistemi” önerisiyle birlikte geliyor. Platform, Gorbaçov'un kişiliğinde yürütmenin gücünü, eski bürokratik sosyalist yapıdakinden çok daha ileri ölçülerde artırmayı öngörüyor.

Platform, bu arada kendi içinde olumlu bir değişiklik getiriyor. Brejnief döneminde kabul edilen 1977 Anayasası'nın 6.maddesinin kaldırılmasını kabul ediyor. Komünist partisinin “öncü, yönetici rolü”, onun yığınların desteğini yaşamda, pratik kavganın içinde kazanarak, onlara gerçekten öncülük yapmasıyla gerçekleşecek bir işlevdir. Ancak, oportünizmin gelişmesine paralel olarak, partiyi işçi sınıfının ve emekçilerin arası açıldıkça, bu rol geriye kaydı. Sonunda yasayla güvence altına alınan bir dayatma haline sokuldu. Dolayısıyla, partinin yönetici rolüne ilişkin anayasa maddesinin kaldırılması önerisi kendi içinde yanlış değildir.

Ancak, yıllardır sosyalizmde çok partiliği ısrarla reddeden ve hatta ideolojik işlerle görevli MK üyesi Vadim Medvedev'in ağzından buna teorik kılıf bile bulan Gorbaçov yönetiminin, şimdi 180 derece dönüş yapmasının altında bir bit yeniği vardır.

Bu bit yeniği, SBKP'yi biçimsel olarak bile komünist partisi olmaktan çıkarmayı hedefleyen “yenilenme” önerisinde yatıyor. İstedikleri sosyalist çoğulculuk değil, burjuva çok parti-

liğidir.

SBKP'nin likidasyonunun örgütsel temellerini koyarken, “demokratik merkeziyetçilik ilkesini yeniden düşünme gereksinimi olduğunu” yazıyorlar. Bu ilkenin yenilenmesini(!), “parti içinde görüşlerin çoğulculuğu”, “azınlığın kendi görüşlerini koruma hakkı” gibi kavramlara yaslanarak savunuyor ve şöyle diyorlar:

“Demokratik merkeziyetçilik ilkesinin yenilenmesi, parti safalarının demokratik birliğini sağlayacak ve kendi özgül iç örgütlenme ve disiplinleriyle hiziplerin oluşmasını getirecektir.” (agy) (abç)

Komünist partisinin pratik likidasyonu anlamına gelen bu öneriler, önümüzdeki dönemde tartışmaya açılacak tüzük değişikliği taslağında daha da somutlaşmış olarak karşımıza çıkacaktır.

Platform, bu saydıklarımızın dışında genel sekreterlik makamı yerine genel başkanlığı getirmeyi, politbüroyu kaldırıp ondan daha geniş, cumhuriyet partilerinin sekreterlerini de içine alan bir prezidyum oluşturmayı öneriyor.

Platformun bütün önerileri, sonunda şu noktaya gelip bağlanıyor:

“Biz, yenilenmiş SBKP'yi işçi sınıfının ve bütün emekçi halkın çıkarlarını ifade eden, bir sosyalist parti olarak algıladık.” (agy) (abç)

Biz tam da bunu, Gorbaçov yönetiminin, Batı'dakilerin benzeri sosyal demokrat bir partiyi amaçladığını söylüyorduk.

Gelişmelerini izleyecek ve okuyucularımıza aktarmayı sürdüreceğiz.

Muzaffer Aladağ

11 Şubat'ta serbest bırakılan Mandela aktif mücadelenin önünde yerini aldı. Siyah bir lider olarak yalnızca beyazların egemenliğine karşı savaşmadığını, aynı zamanda siyahların da egemenliğine karşı savaştığını tekrar hatırlattı

Beyazların da siyahların da tek başına egemenliğine hayır

11 Şubat'ta serbest bırakılan Mandela aktif sınıf savaşımının en önünde yerini aldı. Mandela, kendini karşılayan yüzbinlere yaptığı konuşmada, hapse girmeden önce olduğu gibi bugün de, beyazların da siyahların da tek başına egemenliklerine karşı olduğunu ve ona karşı savaştığını, savaşa çağırıyor ve bu inancı için gerekirse ölmeye hazır olduğunu dosta düşmana tekrar hatırlattı.

Dünya çapında bir lider

Mandela'nın serbest bırakılması ile Güney Afrika siyah halkı ve dünya halkları, dünya çapında, üstün bir lidere kavuştu. Mandela, efsaneyle aynı boyutlarda halkın içine karıştı, ve önünde yürüyor.

Mandela zindanda kaldığı 27 yıl boyunca, yalnızca Güney Afrika içinde değil tüm dünyada her devrimcinin, demokrasinin gönlünde yer aldı. 27 yılı düşününce, rakam milyonlarla ancak anlatılabilir. Mandela serbest bırakıldığında asıl sevilen bu milyonlar olmuştur. 27 yıl sonra, Mandela'yı hapseden burjuvazi de ondan saygı ile söz etmek zorunda kaldı.

Mandela'yı yıllar içinde unutturmamayı, onu yücelten nedir? En başta, davasının haklılığı, davasına olan bağlılığı ve kararlılığıdır. Ardından daha çok şey sıralayabiliriz: Yoldaşlarına olan sadakati, açık sözlülüğü, mertli-

ği ve birçok üstün insani özellikleridir.

Mandela ağır koşullarda bile hapishaneyi okul olarak kullandı, yeni öğrenciler yetistirdi, en başta da kendini yetistirdi, örgütü ANC ve ülkedeki savaşımına başını taze tuttu.

Mandela'nın bu üstün yanları, liderlik özelliği ve siyasal sezgisiyle birleşince, onu bugün dünya çapında bir lider yapmıştır.

Ülkede yeni bir dönemeç yaşanırken Mandela gibi bir liderin aktif siyasete katılmış olması, siyah halk için büyük bir şanstır. İyi bir lidere, ya da lider kadrosuna sahip olmadan bir hareketin zafer kazanması düşünülemez.

Mandela serbest bırakıldıktan sonra yaptığı konuşmalarda üç noktayı hep vurguladı: Birincisi, Pretorya hükümetine içeriden ve dışarıdan yapılan baskının sürdürülmesi, (dışarıda, ekonomik ambargolar, içeride de silahlı savaşımın sürdürülmesi), ikincisi, seçim sisteminde beyazların korkularının dikkate alınmasının gerekliliği, üçüncüsü ise, ekonomik adaletsizlikleri ortadan kaldırmak için madenlerin, bankaların ve öteki büyük işletmelerin devletleştirilmesidir.

Bu üç konu kaçınılmaz olarak beyazlar ve siyahlar arasında yapılacak pazarlıklarda ülkenin hangi yöne gideceğini belirleye-

cektir.

Sosyalist sistemin çöktüğü bir ortamda Güney Afrika'da apartheid sisteminin yıkılması, “ne beyazların, ne de siyahların egemenliğine” dayanmayan bir “demokratik” Güney Afrika'da işçi sınıfının ağırlığı, dünya halkları için yeni bir kıvılcım işlevi görebilir.

İyi kavga kötü barıştan iyidir ama iyi barış en iyisidir

Sosyalist sistemden aldığı maddi ve siyasal desteğin kesilmesi ile manevra alanı daralmasına rağmen ANC, halen hükümetle görüşmelerin başlayabilmesi için öne sürdüğü önkoşullarda diretiyor. Hükümet bu önkoşul-

lardan bazılarını yerine getirdi. ANC, GAKP ve 30 civarında “anti-apartheid” örgüt yasallaştı ve Mandela serbest bırakıldı. Ama, halen ülkede olağanüstü hal kaldırılmış değil, tüm siyasal suçlular serbest bırakılmış değil, polis terörü sürüyor.

Hükümet de verdiği ödünlere karşılık, ANC'den, silahlı savaşımından, herkese eşit oy hakkından, devletleştirme planlarından, ekonomik ambargo çağrısından vb. ödün vermesini istiyor.

Güney Afrika öyle bir noktaya geldi ki, siyahların tarafında birleşmiş öfke ve sayısal üstünlük var, ama beyazların kurduğu düzeyde bir devlet kurmaya ve ekonomiyi yeniden o düzeyde örgütlemeye yetecek birikimleri ve güçleri yoktur. Beyaz ve siyah liderler, “iki taraf arasında uzlaşma sağlanmazsa, bugünkü güçler dengesiyle çıkacak bir iç savaşta 4-5 milyon ölü bırakır” diyorlar.

Peki, beyazlar neden ödünlere vermeye ve hatta iktidarı siyahlarla paylaşmaya hazır olduklarını söylüyorlar? Burada sunu belirtmek gerekir, halen beyazların önemli bir kesimi iktidarı siyahlarla paylaşmaya kesin karışdır.

Beyazlar arasında iktidarı siyahlarla paylaşmanın uzun dönemde krizden tek çıkış yolu olduğunu benimseyen ve giderek

genişleyen bir kesim de var. Bunun dışında uluslararası ekonomik ve siyasal ambargonun baskını da bir kesim beyazı iktidarı paylaşmaya ikna etti. Güney Afrika burjuvazisi, sosyalist sistemin çöküşü ile Avrupa'ya kayan sermayenin boşalttığı, siyahların çoğunlukta olduğu ülkelere rahatça girebilmek için apartheidten vazgeçerek, iktidarı siyahlarla paylaşmanın yararlarını da görüyor. Bu ve bunun gibi çeşitli nedenlerden dolayı apartheid beyazlar arasında desteğini yitiriyor.

Hükümet beyazlar arasındaki bu gelişmenin etkisiyle halkın devrimci savaşımına öncülük etmiş ANC'ye uzlaşma önerisi yaptı. Ancak Mandela hapisteyken böyle bir uzlaşmanın olamayacağını gören hükümet, Mandela'yı serbest bırakmak zorunda kaldı.

Mandela'nın serbest bırakılmasıyla birlikte Güney Afrika'da başlayan gelişmeler hızlanmaktadır. Ülkede iyi bir barış ancak Mandela yapabiliirdi. Şimdi gün onun ve ANC'nindir.

Devrimciler, demokratlar işçi sınıfının ve emekçilerin çıkarlarını gözetip, iyi barışı desteklerler. Böyle bir barışın ardından, siyah, beyaz işçilerin ve emekçilerin kardeşçe yaşayabileceği demokratik bir Güney Afrika her demokrasinin gönlünde yatakmaktadır.

Murat Şimşek

Adana mitinginde en çok atılan, ardından en çok tartışılan slogan:

“Demokrasi için tek yol devrim”

Türk-İş kongresinden sonra Türk-İş sola kaydı demistik. Bu değerlendirmemizin doğruluğunu yaşam her geçen gün kanıtıyor. Günlük konuşmalarda da, eylemlerde de, şube seçimlerinde de çok daha sol bir hava ortaya çıkıyor. 4 Şubat Adana mitingi buna güzel bir örnekti.

Yürüyüş ve miting İncirlik üssündeki işten atılmalara karşı Harb-İş tarafından düzenlendi. Türk-İş'e bağlı tüm sendikalar da katıldı. Bizim kararımız, “yığınsal katılımı sağlamak, mitingi devrimci bir eyleme dönüştürmek, işçinin somut sorunlarını devrimci sloganlarla haykırarak”tı. Bu karar çerçevesinde, beklediğimiz de üzerinde başarı sağlandı. Bazı sendika yöneticilerinin mitingi sağ, şovenist bir kanalda tutma çabaları boşa gitti.

İşçilerde bazı sendika yöneti-

cilerine karşı çok büyük tepki var. Onları istemiyorlar. Ancak bu durumun yanlış yola kanalizasyonu, başıbozuk çıkışlara dönüştürülmesini de istemiyorlar. Sendikalarda devrimci çalışma, saygı uyandıran, birliği güçlendiren, disipline uyan bir çalışma olmalıdır. Devrimci tutum, kişiler yuhlanarak değil, doğru devrimci sloganlarla konmalıdır. Nitekim sağduyulu, devrimci işçiler, mitingde “devrimci Türk-İş'i yaratacağız”, “işçiler sendika yönetimine” sloganlarıyla hem istemedikleri yöneticilere, hem yuhlayanlara yanıtlarını verdiler.

Mitingde olağanüstü güvenlik önlemleri vardı. Ama yine de kimse böylesine devrimci bir çıkış beklemiyordu. Sloganlara müdahale edemediler. İleri işçileri almaya kalksalar daha büyük olayların çıkacağını dü-

şündüler, buna cesaret edemediler.

Burjuva basın hiç yazmadı ama en çok atılan ve tüm işçilerin benimseyerek katıldığı sloganlar, “demokrasi için tek yol devrim”, “kahrolsun faşizm”, “işçiler birleşin, iktidara yerleşin”, “devrimci Türk-İş'i yaratacağız”, “yükselt işçinin sesini”, “partimizi bulalım, burjuvaya vuralım” gibi sloganlardı. Bunların içinde de özellikle “tek yol devrim” hem daha çok atıldı, hem de miting sonrasında işçiler arasında en çok tartışılan slogan oldu. TBKP'liler vb. siyasetler “DISK'e özgürlük” sloganı atmaya çalıştılar ama benimsenmedi. Ve hemen ardından “DISK'i Türk-İş'te yaşatacağız” sloganı yükseldi. Harb-İş'in attığı sloganlar, “burası Panama değil Türkiye”, “üsler kaldırılın, ABD defolsun” gibi-

sindendi. Sosyalist Partililer ise “bağımsız Türkiye, kahrolsun ABD” demenin ötesine geçemediler. Sık atılan sloganlardan biri de “zam zulüm, işkence, işte faşizm” oldu.

Yürüyüş başlamadan yürüyüş kortejinin önüne Şevket Yılmaz geldi. Burada birkaç gencin başlattığı yuhlama sağduyulu işçileri kızdırdı. İşçiler onlara şunu dediler: “Şevket Yılmaz'ı niçin yuhluyorsunuz, ayıptır. Beğenmiyorsak değiştiriz. Bu miting onun için yapılmıyor, işçinin birliğinin sağlanması için yapıyor. Bu tür hareketler, örgütlülüğü, eylemde birliği bozar.” Nitekim ertesi gün tüm burjuva gazeteleri eylemin militanlığını hasıraltı ederken, bu yuhalanma olayını “Şevket yuhalandı” diye büyük puntolarla verdiler.

Sonradan gördüğümüz tüm

işçilerin miting için yorumu şu oldu: 12 Eylül'den sonra Adana'da ilk kez böylesine militan, devrimci bir miting oldu. Ama yuhlama işi olmamalıydı. Bunu başlatanlar da bazı öğrenciler, SHP'liler ve Sosyalist Partililerdi.

Yürüyüşten sonra miting yarım saat kadar sürdü. Konuşmacılar, özellikle de Harb-İş Adana şube başkanı çok tepki aldı. Kenan Durukan, Azerbaycan ve Yunanistan'dan dem vurmaya kalkınca, bir kısım işçi “kahrolsun şovenizm” sloganıyla ona yanıt verdi.

Sonuç olarak 4 Şubat mitingi burjuvaziye, legalistlere ve burjuva kafalı sendika yöneticilerine işçilerin neler yapabileceğini, neler yapmak istediğini çok güzel gösterdi, korku saldı.

Tek yol devrim!

Zehra Fidan, Adana

OKUYUCU MEKTUBU

Adana'da işçiler coşkuyla yürüdüler

Sevgili İşçinin Gazetesi, 4 Şubat'ta Adana'da yapılan miting değerlendirmesini yaparken, önce Harb-İş yönetiminin ulusçuluğuna değinmeden edemiyordum.

İşçi arasında Amerikalı, İngiliz, Fransız, Afrikalı ya da Türk diye ayırım yapılır mı? İşçi her yerde aynı sömürüyle karşı karşıyadır, her yerde işgücünü satmaktadır. Harb-İş yöneticileri işçileri ulusal temelde bölmeye çalışıyorlar. Onların bu tutumunu kınıyorum ama işçilerin birlik ve bütünlük içinde ileri bir adım atması açısından yapılan mitingi sonuna kadar destekliyorum.

Mitingin kamuoyuna, işçi ve emekçi kitlelere yaygın olarak duyurulması, katılımın artırılması yönünde doğru dürüst hiçbir çalışma yapılmadı. Hatta bazı sendika yöneticileri katılımı engellemek için ellerinden geleni arklarına koymadılar. Bunlar arasında, Tek Gıda-İş'in bölge yöneticilerinin ayrı bir yeri vardır. Onlar utanmasalar yürüyüşe de katılmayacaklardı.

İşçinin, emekçinin, gaspedilen haklarının, yapılan baskıların hesabını sormak için katıldığı miting, tüm engellemelere rağmen çok görkemli oldu. Adana'da işçiler bizi kimse engelleyemez dercesine coşkuyla alana döküldüler.

İşçiler, emekçiler burjuvaziye hınçla yumruklarını kaldırıp “demokrasi için tek yol devrim”, “yükselt işçinin sesini”, “devrimci işçiler sendika yönetimine”, “devrimci Türk-İş'i yaratacağız”, “partimizi bulalım, iktidarı alalım”, “en büyük işçi, başka büyük yok” diye haykırırken, bizim sendika yöneticileri, “aman yapmayın, aşırı slogan atmayın, provokasyon olabilir” diye utanmadan akıl hocalığı yapmaya çalıştılar.

Ama işçiler kararlıydı. Seslerinin yettiği, avazlarının çıktığı kadar bağırıyorlar. “Bu meydanda biz varız, güç bizim, çalınan alınteri bizim, bu ses işçinin sesidir” dercesine aktılar.

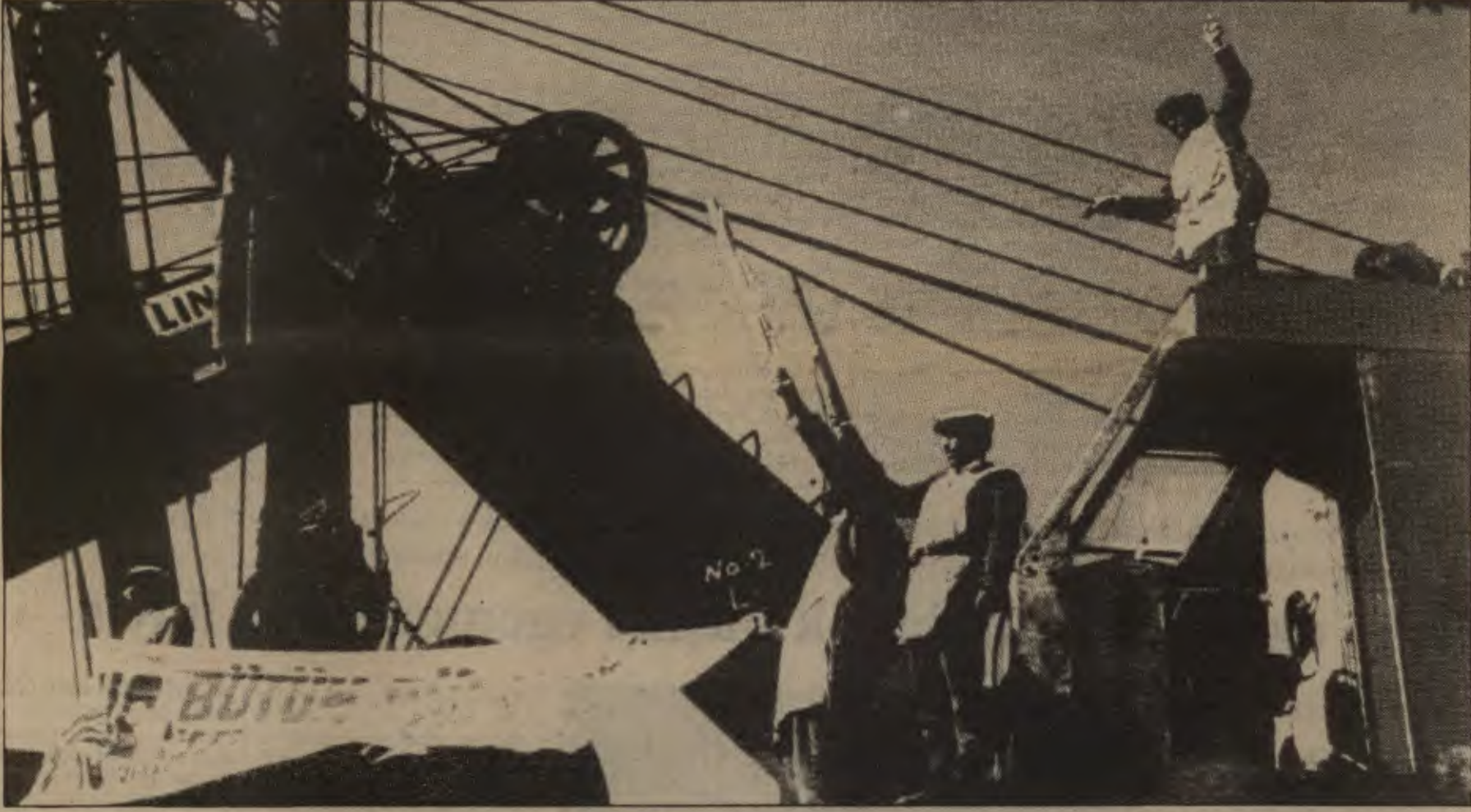
Genellikle miting işçiye yakıştır, disiplinli bir şekilde geçti. Katılanların çoğu işçi ve emekçilerdi. Bazı öğrenciler ve Sosyalist Partili bir grup, çatlak sesler çıkarmak istediler. Bunun bir örneği, miting alanında Şevket Yılmaz'ın yuhlanmasıydı. Bence sendika yöneticileri eylemde yuhlamak acizlikti. Oysa işçi sınıfı aciz değildir, korkak hiç değildir. Yuhlamak yerine ileri slogan atarak, militan çizgisini koyarak ve örgütsel yollardan başkanlıktan alarak tepkisini dile getirir. Nitekim işçiler yuhlamalara tepki gösterdiler. “Devrimci Türk-İş'i yaratacağız” diye cevap verdiler.

Burjuvazinin siyasal iktidar birliksiz ve örgütsüz olarak yıkılmaz. Bu iktidar tepemizden gitmediği sürece de sömürü son bulamaz. Onu iğdir ki biz birlikten yanayız. Gelin dostlar bir olalım, zalim kılıç vuralım diyoruz. Yüreklere kaldıranlar, cesaret olanlar, bu mücadeleye baş koyanlar hangi sınıftan, kesimden olurlarsa olsunlar gelsinler. Gelsinler ama işçilerle, emekçilerle omuz omuza, işçi disiplini içinde ve doğru temelde mücadele etsinler. Saygılarımla.

Ali Ceyhan Can, Adana

İşçi Sağlığı Derneği Adana Şube Girişim Heyeti'nin yayınladığı bildirgeyi özetle veriyoruz:

Yeniçeltek katliamını lanetliyoruz

Yeniçeltek işçileri, 1980 öncesinde yürüttükleri şanlı mücadeleyle tanınıyorlar.

YETTİ ARTIK

Merzifon Yeniçeltek'te 68 işçi katledildi. Burjuvazi ve onun devleti işçi kanına doymuyor. On yılda kömür üretiminde 3 bin işçi ölmüş. İşçi sınıfımızın işverene, devlete, sendika yöneticilerine öfkesi doruk noktasında, dokunsan patlayacak. Sanmasınlar işçi sınıfı hesap sormayacak. Dökülen bunca kan yerde kalmayacak.

Burjuvazi çok telaşlandı. Olayın etkisini nasıl yumuşatırım diye, bakanıyla, Demirel'le, Ecevit'le, Baykal'la, Türkeş ve Erbakan'la, para pul dağıtarak, acındırma kampanyaları açarak çabalayıp duruyor. Burjuva gazeteler yoğun bir duygu

sömürüsü yapıyor. Bu yumuşatma çabaları işçileri daha da kızdırıyor. İşçiler ne bakanlara, ne öteki burjuva politikacılara hiç yüz vermediler. Ölen yakınları için devlet törenini reddettiler. İşletme yetkililerini ve sendika şube sekreterini linç etmek istediler. Haklıdırlar.

Türk-İş, maden sendikalarına bir günlük iş durdurma önerisi yaptı. Bunun ve daha da etkili eylemlerin acilen başlaması, tüm Türk-İş tarafından yapılması, sendikası işçilerin de eylemlere katılması gereklidir. bu gidise dur denmelidir. Artık lamı cimi kalmamıştır.

Zehra Fidan, Adana

Merzifon'a bağlı Yeniçeltek'te iş kazası adı verilen bir katliamla 68 işçi öldürülmüştür. Ölen arkadaşlarımızı saygıyla anıyoruz.

Ölümler olduktan sonra yaraları saran devlet pozisyonu boşunadır. Devletin kendisi işçilere karşı, patronların yanındadır. Açıkta var olan siyasal partiler, bakanlarla birlikte tepkiyi nasıl yumuşatırız telaşına düşmüşlerdir. Çabaları boşunadır. Yeniçeltek'te işçilerin dediği gibi hepsi katildir.

Biz aşağıda imzası olanlar, işçiler ve sendikacılar diyoruz

ki, kazanın olacağını bile bile işçileri işsizlik tehdidiyle madene göndermek tüm Türkiye'de sömürü düzeninin uyguladığı oyunun bir parçasıdır. Olay tam bir katliamdır. Bu nedenle haykırıyoruz:

1. Başta çalışma bakanı olmak üzere tüm devlet yetkilileri derhal tutuklanmalı ve toplu katliamdan yargılanmalıdır.
2. İşçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili toplu sözleşme maddeleri, Türk-İş tarafından ülke çapında eylemlerle ele alınmalı ve yeniden düzenlenmelidir.
3. İşyerlerinde derhal, işyeri

kapatma yetkisine sahip işçi güvenliği kurulları işçilerden oluşturulmalıdır.

4. En tabandan en tepe yöneticisine kadar Türk-İş, ülke çapında çözümlere gidilinceye kadar yargılamalar yapılınca kadar eylemler örgütlemelidir.

Tüm işçi arkadaşları ve sendikacılar, demokratları bu bildirgeye imza atmaya ve katliamı basın toplantısına katılarak protesto etmeye çağırıyoruz. Dökülen kanların hesabı sorulacaktır.

İşçi Sağlığı Derneği
Adana Şube Girişim Heyeti

Adana Tekgıda-İş'de işçinin fendi sarı sendikacıyı yendi

Gazetemizin birinci sayısında “Sendikal demokrasi böyle kazanılır” başlıklı bir yazı yayınlanmıştı. Yazı Tekgıda-İş sendikasının Adana 4 nolu şubesinde işçilerin yönetime karşı inatçı savaşımını anlatıyordu.

Tekgıda-İş 4 nolu şube yöneticileri, yapılan delege seçimlerinde 630 oya karşı 280 oyla

yenilgiye uğradıkları halde çeşitli oyunlarla şubeyi ellerinde tutmaya çalışmışlardı. İşçilerin şikayetlerine rağmen, genel merkezin hukuken 4 nolu şubeyi kapatmaması, eski yöneticilerin bu oyunlarını sürdürmeleri üzerine işçiler, merkezin atadığı müteşebbis heyetle birlikte 7 nolu şubeyi açmışlardı.

Aradan geçen 2 aylık süre içinde 7 nolu yeni şube işçilerle tamamen kaynaştı. İşçilerin kararlı, inatçı savaşımı sonucunda 4 nolu şube diye birşey kalmadı. Sendikal demokrasi savaşımı, küçük ama çok önemli bir mevzi, belki bundan da önemlisi güzel bir örnek kazandı.

Doğan Kaygusuz

İŞÇİNİN GAZETESİ

15 günlük gazete. Sahibi: Necati Yazıcıoğlu. Sorumlu yazı işleri müdürü: Murat Koçak. Yazışma adresi: Piyerloti Cd. 17/4-B, Çemberlitaş, İstanbul. Tel: 516 8464. Posta kutusu: 644 Sirkeci, İstanbul. Fiyatı: 1000TL. Yıllık abone bedeli: Türkiye: 20.000TL. Avrupa: 15 Sterlin. 45 DM. 150 Frank. Amerika: 30 Dolar. Havalelerin gönderileceği hesap: Şeref Sayman, Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi, İstanbul, 041519-0 nolu hesap. Posta çeki hesap no: 464724. Baskı: Uygun Basın ve Ticaret Ltd. Şti., Mimar Mehmet Ağa Cd. 36, Sultanahmet, İstanbul. Tel: 520 7595. Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı gazetemize aittir. Hiçbir yazı geri verilmez.